

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Βρυξέλλες, 8 Απριλίου 2026
(OR. en)

2023/0135(COD)

PE-CONS 1/26

COPEN 3
JAI 12
DROIPEN 3
CODEC 9

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την καταπολέμηση της διαφθοράς, την αντικατάσταση της απόφασης-πλασιού αριθ. 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου και της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2026/...
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της...

**για την καταπολέμηση της διαφθοράς,
την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου αριθ. 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου
και της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας
στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371
του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 1 στοιχείο δ) και το άρθρο 83 παράγραφοι 1 και 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών²,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία³,

¹ ΕΕ C, C/2024/886, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/886/oj>.

² ΕΕ C, C/2024/1048, 9.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1048/oj>.

³ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Μαρτίου 2026 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η διαφθορά εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα σε επίπεδο Ένωσης, το οποίο απειλεί τη σταθερότητα και την ασφάλεια των κοινωνιών, μεταξύ άλλων μέσω της διευκόλυνσης του οργανωμένου και άλλου σοβαρού εγκλήματος. Η διαφθορά υπονομεύει τους δημοκρατικούς θεσμούς και τις οικουμενικές αξίες στις οποίες βασίζεται η Ένωση, ιδίως το κράτος δικαίου, τη δημοκρατία, την ισότητα και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Θέτει σε κίνδυνο την ανάπτυξη, την ευημερία, τη βιωσιμότητα και τη συμπεριληπτικότητα των οικονομιών μας. Η καταπολέμηση της διαφθοράς είναι ουσιώδης για την ενίσχυση της ποιότητας της δημοκρατίας και για την πλήρη πραγμάτωση του κράτους δικαίου. Για την αποτελεσματική πρόληψη και καταπολέμηση της διαφθοράς, απαιτείται μια ολοκληρωμένη και διεπιστημονική προσέγγιση. Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η καταπολέμηση της διαφθοράς μέσω του ποινικού δικαίου, ώστε να καταστεί δυνατή η καλύτερη διασυννοριακή συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών.

- (2) Η απόφαση-πλαίσιο αριθ. 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁴ προβλέπει υποχρεώσεις σχετικά με την ποινικοποίηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα. Η σύμβαση περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁵ που καταρτίστηκε δυνάμει του άρθρου Κ.3 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση («Σύμβαση για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης») αφορά ορισμένες ενέργειες δωροδοκίας στις οποίες ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εν γένει. Ωστόσο, οι εν λόγω νομοθετικές πράξεις δεν είναι επαρκώς ολοκληρωμένες και η τρέχουσα ποινικοποίηση της διαφθοράς ποικίλλει μεταξύ των κρατών μελών, κάτι που εμποδίζει τη συνεκτική και αποτελεσματική αντίδραση σε ολόκληρη την Ένωση. Έχουν επίσης προκύψει κενά όσον αφορά την επιβολή καθώς και εμπόδια στη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών διαφόρων κρατών μελών. Η παρούσα οδηγία επιδιώκει να τροποποιήσει και να επεκτείνει τις διατάξεις των εν λόγω νομοθετικών πράξεων. Δεδομένου ότι οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν είναι ουσιαστικές ως προς τον αριθμό και τη φύση τους, οι εν λόγω νομοθετικές πράξεις θα πρέπει, για λόγους σαφήνειας, να αντικατασταθούν στο σύνολό τους όσον αφορά τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία.

⁴ Απόφαση-πλαίσιο αριθ. 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2003/568/oj).

⁵ Σύμβαση περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καταρτιζόμενη δυνάμει του άρθρου Κ.3 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 2).

- (3) Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο θα πρέπει να επικαιροποιηθεί και να ενισχυθεί ώστε να διευκολυνθεί η αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς σε ολόκληρη την Ένωση. Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην ποινικοποίηση των αδικημάτων διαφθοράς όταν διαπράττονται εκ προθέσεως. Η πρόθεση και η σχετική γνώση μπορούν να συμπεραίνονται από αντικειμενικά και πραγματικά περιστατικά. Δεδομένου ότι η παρούσα οδηγία προβλέπει στοιχειώδεις κανόνες, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να είναι ελεύθερα να θεσπίζουν ή να διατηρούν αυστηρότερους κανόνες σχετικά με τα αδικήματα διαφθοράς. Η παρούσα οδηγία βασίζεται στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο και δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως έχουσα στόχο την αποδυνάμωση των ισχυόντων εθνικών κανόνων για την καταπολέμηση της διαφθοράς.
- (4) Η διαφθορά αποτελεί υπερεθνικό φαινόμενο που επηρεάζει όλες τις κοινωνίες και τις οικονομίες. Τα μέτρα που θεσπίζονται σε εθνικό ή ενωσιακό επίπεδο θα πρέπει να αναγνωρίζουν την εν λόγω διεθνή διάσταση. Η δράση της Ένωσης θα πρέπει συνεπώς να λαμβάνει υπόψη το έργο της ομάδας κρατών του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της διαφθοράς (GRECO), του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC).

- (5) Λόγω των ποικίλων εκδηλώσεων της διαφθοράς, απαιτείται συντονισμένη και εναρμονισμένη προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των γενεσιουργών αιτιών και των συνεπειών της. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της διαφθοράς απαιτούνται τόσο προληπτικοί όσο και κατασταλτικοί μηχανισμοί. Τα κράτη μέλη παροτρύνονται να λάβουν ευρύ φάσμα προληπτικών, νομοθετικών και συνεργατικών μέτρων στο πλαίσιο της καταπολέμησης της διαφθοράς. Παρότι η διαφθορά αποτελεί πρωτίστως έγκλημα, στο δε εθνικό και το διεθνές δίκαιο ορίζονται συγκεκριμένα αδικήματα διαφθοράς και αδικήματα σχετιζόμενα με διαφθορά, η έλλειψη ακεραιότητας, οι αδήλωτες συγκρούσεις συμφερόντων ή οι σοβαρές παραβάσεις κανόνων ακεραιότητας μπορούν να οδηγήσουν σε αδικήματα διαφθοράς εάν δεν αντιμετωπιστούν. Η πρόληψη της διαφθοράς μετριάζει την ανάγκη για ποινική καταστολή και έχει ευρύτερα οφέλη ως προς την προαγωγή της εμπιστοσύνης του κοινού και στη διαχείριση της συμπεριφοράς των δημόσιων λειτουργών. Οι αποτελεσματικές προσεγγίσεις ως προς την καταπολέμηση της διαφθοράς σε όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να βασίζονται σε μέτρα για την ενίσχυση της διαφάνειας και της ακεραιότητας, μεταξύ άλλων μέσω κανονιστικών ρυθμίσεων σε τομείς όπως η σύγκρουση συμφερόντων, η άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων και η μεταπήδηση από και προς τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να επιδιώκουν τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα ακεραιότητας, διαφάνειας και ελευθερίας από αθέμιτες επιρροές ως σημαντικό μέρος της αντιμετώπισης της διαφθοράς σε ευρύτερο επίπεδο. Μια δημόσια υπηρεσία στελεχωμένη με άτομα με υψηλό επίπεδο δεξιοτήτων και ακεραιότητας αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα για αποδοτικά, διαφανή και αποτελεσματικά κράτη μέλη που αποσκοπούν στην αποτελεσματική εξάλειψη της διαφθοράς. Η ενίσχυση της διαφάνειας, της αποτελεσματικότητας και της χρήσης αντικειμενικών κριτηρίων κατά την πρόσληψη και την προαγωγή δημοσίων υπαλλήλων θα μπορούσε να συμβάλει στην επίτευξη αυτού του επιπέδου στελέχωσης. Δεδομένου ότι ο ιδιωτικός τομέας διαδραματίζει επίσης καίριο ρόλο στην πρόληψη και τον εντοπισμό της διαφθοράς, τα κράτη μέλη μπορούν να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και την εφαρμογή στιβαρών και αποτελεσματικών μηχανισμών συμμόρφωσης εντός των ιδιωτικών εταιρειών. Προκειμένου να διασφαλιστεί κοινή προσέγγιση όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των εν λόγω μηχανισμών συμμόρφωσης, που θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν χάρτη κινδύνων, κώδικα δεοντολογίας, αξιολόγηση από τρίτους και εσωτερικό έλεγχο και λογιστικό έλεγχο, τα κράτη μέλη μπορούν να συνεργαστούν για την εκπόνηση κοινών κατευθυντήριων γραμμών.

- (6) Μολονότι η παρούσα οδηγία σέβεται πλήρως όλες τις σχετικές διατάξεις των εθνικών συνταγμάτων, συνταγματικών αρχών και νόμων, τονίζεται ότι η αδικαιολόγητη προστασία ατόμων —ιδίως εκείνων που κατέχουν δημόσιο αξίωμα— από τη λογοδοσία για αδικήματα διαφθοράς θα μπορούσε να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη του κοινού κατά τρόπο ασύμβατο με τους στόχους της παρούσας οδηγίας.
- (7) Χωρίς να θίγεται η θεσμική και διοικητική αυτονομία τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέτουν φορείς ή οργανωτικές μονάδες επιφορτισμένες με την πρόληψη και την καταστολή της διαφθοράς. Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να συστήσουν νέους φορείς ή νέες οργανωτικές μονάδες, όπως ειδικευμένα δικαστήρια, στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας, και μπορούν να αποφασίζουν να αναθέτουν στον ίδιο φορέα ή στην ίδια οργανωτική μονάδα τόσο προληπτικό όσο και κατασταλτικό ρόλο, όπως και καθήκοντα σχετιζόμενα με άλλα ποινικά αδικήματα, π.χ. το οργανωμένο έγκλημα. Σύμφωνα με την αρχή της αυτονομίας των κρατών μελών, οι εν λόγω φορείς ή μονάδες δεν χρειάζεται απαραίτητως να είναι κεντρικοί φορείς ή κεντρικές οργανωτικές μονάδες. Με πλήρη σεβασμό της θεσμικής και διοικητικής αυτονομίας των κρατών μελών, όταν οι εν λόγω φορείς καταπολέμησης της διαφθοράς έχουν την εξουσία να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με υποθέσεις που τους γνωστοποιούνται ή που εντοπίζουν οι ίδιοι, ή να διατυπώνουν οποιεσδήποτε συστάσεις κρίνουν αναγκαίες, θα πρέπει να λειτουργούν χωρίς αθέμιτες παρεμβάσεις ή αθέμιτη επιρροή από άλλους, όντας έτσι προστατευμένοι από αθέμιτες εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία των εν λόγω φορέων ή οργανωτικών μονάδων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι πόροι και οι εξουσίες που ανατίθενται στους εν λόγω φορείς ή στις εν λόγω οργανωτικές μονάδες είναι επιπέδου που αντιστοιχεί στην ορθή εκτέλεση των καθηκόντων τους και επιτρέπει τη χρήση εξειδικευμένων γνώσεων για την πρόληψη και την καταστολή της διαφθοράς.

- (8) Προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν οι πολίτες σχετικά με το εύρος, τα χαρακτηριστικά και τις επιπτώσεις της διαφθοράς, θα πρέπει να είναι δυνατή η λήψη διαφόρων μέτρων, μεταξύ άλλων σε συνεργασία με σχετικούς συμφεροντούχους όπως η κοινωνία των πολιτών, η ακαδημαϊκή κοινότητα και τα μέσα ενημέρωσης. Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, ειδικές πηγές πληροφόρησης, συλλογές δημοσιεύσεων και σχετικές κανονιστικές ρυθμίσεις, καθώς και εκστρατείες ευαισθητοποίησης και σεμινάρια ανοικτά στο κοινό και σε προσβάσιμη γλώσσα.
- (9) Η Ένωση είναι μέρος της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (UNCAC), η οποία αποτελεί την πιο ολοκληρωμένη διεθνή νομική πράξη για την καταπολέμηση της διαφθοράς, καθώς συνδυάζει μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η εν λόγω σύμβαση απαιτεί από τα μέρη της να λάβουν νομοθετικά και άλλα μέτρα για τη θέσπιση ποινικών αδικημάτων όσον αφορά τη δωροδοκία, την υπεξαίρεση και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και να εξετάσουν το ενδεχόμενο λήψης νομοθετικών ή άλλων μέτρων για την ποινικοποίηση επιπρόσθετων πράξεων (όπως η κατάχρηση εξουσίας, η αθέμιτη άσκηση επιρροής έναντι ανταλλάγματος και ο παράνομος πλουτισμός). Σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που περιέχονται στην πολιτική δήλωση που εγκρίθηκε κατά την ειδική σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς το 2021 με τίτλο «Η κοινή μας δέσμευση για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων και την εφαρμογή μέτρων για την πρόληψη και την καταπολέμηση της διαφθοράς και την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας», η Ένωση θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να υπερβεί τις ελάχιστες απαιτήσεις της UNCAC και να θεσπίσει πρόσθετα μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η παρούσα οδηγία βασίζεται στις παρατηρήσεις και στις βέλτιστες πρακτικές που απορρέουν από τον μηχανισμό για την επανεξέταση της εφαρμογής της UNCAC.

- (10) Λαμβανομένης υπόψη της εξέλιξης των απειλών διαφθοράς και των νομικών υποχρεώσεων της Ένωσης και των κρατών μελών βάσει του διεθνούς δικαίου, καθώς και της εξέλιξης των εθνικών νομικών πλαισίων, ο ορισμός των αδικημάτων διαφθοράς θα πρέπει να συγκλίνει περαιτέρω μεταξύ όλων των κρατών μελών, ώστε να καλύπτει πληρέστερα τις πράξεις διαφθοράς.
- (11) Για να αποφευχθεί η ατιμωρησία για αδικήματα διαφθοράς στον δημόσιο τομέα, το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να είναι ορθά καθορισμένο. Καταρχάς, η έννοια του δημόσιου λειτουργού θα πρέπει να καλύπτει και τα σχετικά πρόσωπα που εργάζονται σε διεθνείς οργανισμούς, περιλαμβανομένων των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης και των διεθνών δικαστηρίων. Δεύτερον, καθώς πολλές οντότητες ή πρόσωπα ασκούν δημόσιες λειτουργίες χωρίς να κατέχουν επίσημα κάποιο αξίωμα, η έννοια του δημόσιου λειτουργού θα πρέπει να καλύπτει όλους τους σχετικούς υπαλλήλους, είτε είναι διορισμένοι, είτε εκλεγμένοι είτε απασχολούνται βάσει σύμβασης, που κατέχουν επίσημο διοικητικό ή δικαστικό αξίωμα, καθώς και όλα τα πρόσωπα που παρέχουν δημόσια υπηρεσία, στα οποία έχει ανατεθεί δημόσια εξουσία ή τα οποία υπόκεινται στον έλεγχο ή στην εποπτεία των δημόσιων αρχών σε σχέση με την άσκηση ενός τέτοιου δημόσιου λειτουργήματος, ακόμα και αν δεν κατέχουν επίσημο αξίωμα. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ο ορισμός του δημόσιου λειτουργού θα πρέπει να καλύπτει και πρόσωπα που ασκούν δημόσιο λειτούργημα σε κρατικές και ελεγχόμενες από το κράτος επιχειρήσεις, καθώς και σε ιδρύματα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και ιδιωτικές εταιρείες που εκτελούν λειτουργίες δημόσιων υπηρεσιών, καθώς και στα εξ αυτών συσταθέντα ή διατηρούμενα νομικά πρόσωπα. Κάθε πρόσωπο που κατέχει νομοθετικό αξίωμα σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο θα πρέπει να εξομοιώνεται με κρατικό υπάλληλο για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

- (12) Ως υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι θα πρέπει να νοούνται τα πρόσωπα που ασκούν μείζονα εκτελεστικά, διοικητικά, νομοθετικά ή δικαστικά καθήκοντα. Τα καθήκοντα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν την ενεργό συμμετοχή στην ανάπτυξη ή στην άσκηση κρατικών καθηκόντων, τον καθορισμό και την εφαρμογή πολιτικών, την επιβολή νόμων, την πρόταση ή την εφαρμογή νομοθεσίας, τη θέσπιση και την εφαρμογή κανονισμών ή κανονιστικών διαταγμάτων, τη λήψη αποφάσεων σχετικά με κρατικές δαπάνες και τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τον διορισμό προσώπων σε καίρια εκτελεστικά, διοικητικά, νομοθετικά ή δικαστικά καθήκοντα, καθώς και τη λήψη αποφάσεων για δικαστικές υποθέσεις. Στους υψηλόβαθμους αξιωματούχους μπορούν να περιλαμβάνονται κρατικοί υπάλληλοι, όπως επικεφαλής κεντρικών και περιφερειακών κυβερνήσεων, μέλη κεντρικών και περιφερειακών κυβερνήσεων, αναπληρωτές υπουργοί, υφυπουργοί, βασικοί πολιτικοί σύμβουλοι, επικεφαλής και μέλη ιδιαίτερου γραφείου υπουργού ή γραφείου υπουργού, εφόσον υπάρχει, καθώς και μέλη κοινοβουλευτικών τμημάτων, μέλη συνταγματικών και ανώτατων δικαστηρίων, ο γενικός εισαγγελέας και μέλη των ανώτατων ελεγκτικών οργάνων καθώς και μέλη του Σώματος των Επιτρόπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

- (13) Είναι αναγκαίο να ενισχυθεί το νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της δωροδοκίας και να διασφαλιστεί ότι οι αρχές επιβολής του νόμου και οι εισαγγελικές αρχές διαθέτουν αποτελεσματικά και αναλογικά εργαλεία. Στο πλαίσιο της δωροδοκίας δημόσιων λειτουργών, διακρίνονται δύο είδη δωροδοκίας. Ενεργητική δωροδοκία στον δημόσιο τομέα υφίσταται όταν ένα πρόσωπο υπόσχεται, προσφέρει ή παρέχει οποιοδήποτε αθέμιτο ωφέλημα προκειμένου να ασκήσει επιρροή σε δημόσιο λειτουργό. Παθητική δωροδοκία στον δημόσιο τομέα υφίσταται όταν δημόσιος λειτουργός ζητεί ή λαμβάνει τέτοιου είδους αθέμιτο ωφέλημα, ή αποδέχεται σχετική προσφορά ή υπόσχεση προκειμένου να προβεί ή να μην προβεί σε συγκεκριμένη πράξη. Τα ωφελήματα μπορεί να είναι υλικά ή άυλα και χρηματικά ή μη χρηματικά. Ένα ωφέλημα δεν θεωρείται αδικαιολόγητο όταν, για παράδειγμα, επιτρέπεται από τον νόμο ή από διοικητικούς κανόνες ή σε περιπτώσεις ελάχιστων δώρων ή δώρων πολύ χαμηλής αξίας. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει επίσης να θεσπίσει ελάχιστους κανόνες για τη δωροδοκία και άλλες μορφές διαφθοράς στον ιδιωτικό τομέα, όταν στα άμεσα θύματα περιλαμβάνονται εταιρείες που επηρεάζονται άδικα και όπου ο ελεύθερος ανταγωνισμός μπορεί να εξασθενεί με κάθε δωροδοκία. Το αδίκημα της δωροδοκίας στον δημόσιο τομέα βασίζεται στα αδικήματα της παθητικής και ενεργητικής δωροδοκίας που ορίζονται στα άρθρα 2 και 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ή να εφαρμόζεται κατά τρόπο επιεικέστερο από τις εν λόγω διατάξεις της σύμβασης.

- (14) Πράξεις που αντίκεινται στα επαγγελματικά καθήκοντα και τελούνται από διευθυντές ή εργαζομένους οντοτήτων του ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο οικονομικών ή επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μπορούν να θίξουν τα συμφέροντα ιδιωτικής εταιρείας, και μπορούν επίσης να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό σε σχέση με την αγορά αγαθών ή εμπορικών υπηρεσιών εις βάρος τόσο των εν δυνάμει ανταγωνιστών όσο και του κοινού. Η ποινικοποίηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα έχει ως στόχο να αποτρέψει τη ζημία και στις δύο περιπτώσεις. Θα πρέπει να συμβάλλει στο να εμποδίζονται τρίτοι να παρεμβαίνουν στη θεμιτή άσκηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μέσω υπόσχεσης, προσφοράς ή παροχής αθέμιτου ωφελήματος σε διευθυντές ή εργαζομένους οντοτήτων του ιδιωτικού τομέα προκειμένου να προβούν ή να μην προβούν σε πράξη κατά παράβαση των καθηκόντων τους (ενεργητική δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα). Το αδίκημα θα πρέπει επίσης να καλύπτει διευθυντές και εργαζομένους οντοτήτων του ιδιωτικού τομέα που ζητούν ή λαμβάνουν οποιοδήποτε αθέμιτο ωφέλημα, ή αποδέχονται σχετική προσφορά ή υπόσχεση, προκειμένου να προβούν ή να μην προβούν σε πράξη κατά παράβαση των καθηκόντων τους (παθητική δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα).
- (15) Για να διασφαλιστεί ότι οι δημόσιοι λειτουργοί δεν βλάπτουν εκ προθέσεως τα οικονομικά συμφέροντα της σχετικής δημόσιας ή ιδιωτικής οντότητας χρησιμοποιώντας κεφάλαια για σκοπούς άλλους από εκείνους για τους οποίους αυτά προορίζονταν, θα πρέπει να θεσπιστούν κανόνες σχετικά με το αδίκημα της υπεξαίρεσης από δημόσιους λειτουργούς περιουσίας της οποίας η διαχείριση τους έχει ανατεθεί. Προκειμένου η υπεξαίρεση να συνιστά ποινικό αδίκημα, θα πρέπει να οδηγεί σε ωφέλημα για τον δημόσιο λειτουργό ή για τρίτο ή σε ζημία των οικονομικών συμφερόντων της οικείας δημόσιας ή ιδιωτικής οντότητας. Για να υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την καταπολέμηση της διαφθοράς, τα κράτη μέλη παροτρύνονται επίσης να ποινικοποιήσουν την υπεξαίρεση στον ιδιωτικό τομέα. Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να ορίζουν το αδίκημα κατά τρόπο που να απαιτείται τόσο η διαπίστωση ζημίας όσο και η αποκόμιση ωφελήματος.

- (16) Η άσκηση επιρροής σε δημόσιους λειτουργούς που έχουν εξουσία λήψης αποφάσεων με σκοπό την αποκόμιση αθέμιτου ωφελήματος μπορεί να βλάψει σοβαρά την ορθή λειτουργία των δημόσιων διοικήσεων. Για να αντιμετωπιστεί επαρκώς το φαινόμενο αυτό, η αντικειμενική υπόσταση του αδικήματος της αθέμιτης άσκησης επιρροής έναντι ανταλλάγματος θα πρέπει να καλύπτει δύο διαφορετικές καταστάσεις, όταν το αδίκημα διαπράττεται εκ προθέσεως. Πρώτον, το αδίκημα θα πρέπει να καλύπτει την υπόσχεση, την προσφορά ή την παροχή οποιουδήποτε αθέμιτου ωφελήματος έχει ως στόχο την άσκηση ανάρμοστης επιρροής με σκοπό να αποκομίσει κάποιος αθέμιτο ωφέλημα από δημόσιο λειτουργό. Δεύτερον, θα πρέπει επίσης να καλύπτει την απαίτηση ή τη λήψη οποιουδήποτε αθέμιτου ωφελήματος, ή την αποδοχή σχετικής προσφοράς ή υπόσχεσης, προκειμένου να ασκηθεί ανάρμοστη επιρροή με σκοπό να αποκομίσει κάποιος αθέμιτο ωφέλημα από δημόσιο λειτουργό. Τέτοια πράξη θα πρέπει να συνιστά ποινικό αδίκημα ανεξάρτητα από το αν η επιρροή ήταν εικαζόμενη ή πραγματική και από το αν η επιρροή ασκήθηκε και εάν η επιρροή οδήγησε ή όχι στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Το αδίκημα αυτό δεν θα πρέπει να καλύπτει τη νόμιμη άσκηση αναγνωρισμένων μορφών εκπροσώπησης συμφερόντων ή νομικής εκπροσώπησης που μπορεί να επιδιώκουν να επηρεάσουν νόμιμα τη λήψη δημόσιων αποφάσεων, αλλά δεν συνεπάγονται αθέμιτη ανταλλαγή ωφελημάτων. Τέτοιες μορφές εκπροσώπησης συμφερόντων, όπως η συνηγορία, πραγματοποιούνται συχνά σε ρυθμιζόμενο περιβάλλον ακριβώς για να μην τους επιτρέψει η έλλειψη διαφάνειας να καταστούν πύλες διαφθοράς. Η ύπαρξη λειτουργικών πρόσθετων κανόνων για τη γνωστοποίηση συγκρούσεων συμφερόντων, τη μεταπήδηση από και προς τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα ή τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων μπορεί επίσης να συμβάλει στην αποφυγή γκρίζων περιοχών και στην πρόληψη της αθέμιτης επιρροής. Για τους σκοπούς του αδικήματος της αθέμιτης άσκησης επιρροής έναντι ανταλλάγματος, το αθέμιτο ωφέλημα για την άσκηση ανάρμοστης επιρροής περιλαμβάνει την αμοιβή για τις εν λόγω μορφές εκπροσώπησης, όταν οι επίδικες δραστηριότητες ασκούνται κατά τρόπο που πληροί τα άλλα στοιχεία του αδικήματος, μεταξύ άλλων λόγω σχετικής παραβίασης των εφαρμοστέων κανόνων.

- (17) Η παράνομη άσκηση δημόσιων καθηκόντων ενέχει τον κίνδυνο υπονόμησης της εμπιστοσύνης του κοινού, του κράτους δικαίου και της οικονομικής δικαιοσύνης και μπορεί να βλάψει σοβαρά το δημόσιο συμφέρον. Προκειμένου να προλαμβάνεται τέτοιου είδους βλάβη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντοπίζουν σοβαρές παραβιάσεις του νόμου, είτε πρόκειται για ενέργειες είτε για παραλείψεις είτε για αμφότερες. Τέτοιες σοβαρές παραβιάσεις μπορεί να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την παραβίαση νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων που αποσκοπούν στη διασφάλιση της ελεύθερης πρόσβασης και των συμβάσεων επί ίσοις όροις για τους υποψηφίους, ή τη σκόπιμη εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου από δικαστές ή διαιτητές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να περιορίζουν την εφαρμογή του αδικήματος της παράνομης άσκησης δημόσιων καθηκόντων σε ορισμένες κατηγορίες δημόσιων λειτουργιών. Κατά τον προσδιορισμό των σχετικών σοβαρών παραβιάσεων του νόμου, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να λαμβάνουν υπόψη ζητήματα όπως το κατά πόσον η πράξη διαπράττεται με σκοπό την αποκόμιση αδικαιολόγητου ωφελήματος για τον εν λόγω υπάλληλο ή για τρίτο ή το κατά πόσον διαπράττεται με σκοπό την πρόκληση ζημίας στα νόμιμα δικαιώματα ή συμφέροντα προσώπου.

- (18) Η παρακώλυση της δικαιοσύνης αποτελεί ποινικό αδίκημα που διαπράττεται προς στήριξη της διαφθοράς, μεταξύ άλλων αδικημάτων. Αυτό αναγνωρίζεται στο ποινικό δίκαιο των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να ποινικοποιηθεί η παρακώλυση της δικαιοσύνης, η οποία περιλαμβάνει άσκηση σωματικής βίας, απειλές ή εκφοβισμό, ή παρακίνηση σε ψευδή μαρτυρία ή σε προσκόμιση ψευδών αποδεικτικών στοιχείων. Ενέργειες που αποσκοπούν στην παρακώλυση μαρτυρίας ή προσκόμισης αποδεικτικών στοιχείων ή στην παρεμπόδιση άσκησης επίσημων καθηκόντων από δικαστικούς υπαλλήλους ή υπαλλήλους επιβολής του νόμου θα πρέπει επίσης να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αυτού του αδικήματος. Σύμφωνα με την UNCAC, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται μόνο στην παρακώλυση δικαιοσύνης σε διαδικασίες που σχετίζονται με αδίκημα διαφθοράς. Όταν μεταφέρουν την παρούσα οδηγία στο εθνικό δίκαιο, τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να θεσπίσουν συγκεκριμένο αδίκημα παρακώλυσης της δικαιοσύνης σε σχέση με αδικήματα διαφθοράς, όπως ορίζεται στο κεφάλαιο II της παρούσας οδηγίας, όταν το εθνικό τους δίκαιο περιλαμβάνει γενική διάταξη που ποινικοποιεί την παρακώλυση της δικαιοσύνης, η οποία εφαρμόζεται σε όλα τα αδικήματα, περιλαμβανομένης της διαφθοράς. Τα κράτη μέλη εξακολουθούν επίσης να είναι ελεύθερα να ποινικοποιήσουν τέτοιες πράξεις μέσω περισσότερων του ενός ποινικών αδικημάτων σε εθνικό επίπεδο.

- (19) Η διαφθορά έχει ως κίνητρο την επιδίωξη λήψης αθέμιτων οικονομικών και άλλων ωφελημάτων. Για να μειωθεί το κίνητρο των ατόμων και των εγκληματικών οργανώσεων να διαπράττουν νέες εγκληματικές πράξεις και να αποτρέπονται τα άτομα από το να συναινούν στο να καθίστανται μη πραγματικοί ιδιοκτήτες περιουσίας, θα πρέπει να ποινικοποιηθεί ο πλουτισμός από αδικήματα διαφθοράς. Αυτό αναμένεται, εν συνεχεία, να καταστήσει πιο περίπλοκη την απόκρυψη παρανόμως αποκτηθείσας περιουσίας και να μειώσει την εξάπλωση της διαφθοράς, καθώς και τη βλάβη που προκαλείται στην κοινωνία. Η διαφάνεια βοηθά τις αρμόδιες αρχές να εντοπίζουν πιθανό παράνομο πλουτισμό. Για παράδειγμα, σε έννομες τάξεις όπου οι δημόσιοι λειτουργοί υποχρεούνται να δηλώνουν τα περιουσιακά τους στοιχεία σε τακτά χρονικά διαστήματα, μεταξύ άλλων και κατά την ανάληψη και την ολοκλήρωση των καθηκόντων τους, οι αρχές μπορούν να αξιολογούν αν τα δηλούμενα περιουσιακά στοιχεία αντιστοιχούν στα δηλωθέντα εισοδήματα.
- (20) Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι συνιστά ποινικό αδίκημα η εκ προθέσεως απόκρυψη ή συγκάλυψη της αληθούς φύσης, προέλευσης, θέσης, διάθεσης ή μετακίνησης περιουσίας ή των δικαιωμάτων ή της κυριότητας επ' αυτής, εν γνώσει του γεγονότος ότι η εν λόγω περιουσία προέρχεται από τη διάπραξη των αδικημάτων της δωροδοκίας στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, της υπεξαίρεσης, της αθέμιτης άσκησης επιρροής έναντι ανταλλάγματος, της παρακώλυσης της δικαιοσύνης, ή της ηθικής αυτουργίας, της υποβοήθησης και της συνέργειας και της απόπειρας, όπως καθορίζονται στην παρούσα οδηγία.

- (21) Η παράνομη πολιτική χρηματοδότηση μπορεί να συνιστά μέσο για την παρακίνηση των φορέων λήψης αποφάσεων να λαμβάνουν αποφάσεις που ενδέχεται να είναι προς το συμφέρον του χρηματοδότη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο λήψης κατάλληλων μέτρων κατά μορφών παράνομης πολιτικής χρηματοδότησης σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και τους κανόνες λογοδοσίας και διαφάνειας σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών της εσωτερικής αγοράς και των εκλογικών δικαιωμάτων των πολιτών της Ένωσης. Μολονότι δεν ρυθμίζεται από την παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να εξετάσουν το ενδεχόμενο ποινικοποίησης της εν λόγω παράνομης πολιτικής χρηματοδότησης όταν αυτή συνιστά απειλή για τη δημοκρατία στα κράτη μέλη και στην Ένωση.

(22) Το ποινικό αδίκημα του πλουτισμού από αδικήματα διαφθοράς θα πρέπει να καλύπτει την πράξη δημόσιου λειτουργού που αποκτά, κατέχει ή χρησιμοποιεί περιουσία η οποία, εν γνώσει του δημόσιου λειτουργού, προέρχεται από αδικήματα διαφθοράς που έχουν διαπραχθεί από άλλον δημόσιο λειτουργό. Τα αδικήματα του πλουτισμού από αδικήματα διαφθοράς και της απόκρυψης δεν θίγουν την οδηγία (ΕΕ) 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶, και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 5 και την αιτιολογική σκέψη 11 σχετικά με την «αυτονομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες», κατά περίπτωση. Όταν εξετάζεται αν η περιουσία προέρχεται από οποιοδήποτε είδους εγκληματική συμμετοχή σε αδίκημα διαφθοράς και αν το πρόσωπο το γνώριζε, θα πρέπει να συνεκτιμώνται οι ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης, όπως το ότι η αξία της περιουσίας είναι δυσανάλογη προς το νόμιμο εισόδημα του κατηγορουμένου και ότι η εγκληματική δραστηριότητα και η απόκτηση περιουσίας πραγματοποιήθηκαν μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα. Δεν θα πρέπει να απαιτείται η διαπίστωση της γνώσης όλων των πραγματικών στοιχείων ή όλων των περιστάσεων που σχετίζονται με την εγκληματική συμμετοχή, περιλαμβανομένης της ταυτότητας του δράστη. Επιπλέον, το προϊόν αδικημάτων διαφθοράς μπορεί να δημευθεί με βάση την οδηγία (ΕΕ) 2024/1260 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁷. Η εν λόγω οδηγία περιλαμβάνει επίσης διατάξεις σχετικές με άλλα είδη δήμευσης, συμπεριλαμβανομένης, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, της δήμευσης προϊόντων εγκλήματος ή άλλων περιουσιακών στοιχείων ή κεφαλαίων η αξία των οποίων αντιστοιχεί σε προϊόντα εγκλήματος, τα οποία μεταβιβάστηκαν από ύποπτο ή κατηγορούμενο σε τρίτους ή τα οποία απέκτησαν τρίτοι από ύποπτο ή κατηγορούμενο, όταν αυτοί οι τρίτοι γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι σκοπός της μεταβίβασης ή απόκτησης ήταν η αποφυγή της δήμευσης.

⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 284 της 12.11.2018, σ. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1673/oj>).

⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2024/1260 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Απριλίου 2024, για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων (ΕΕ L, 2024/1260, 2.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj>).

- (23) Για την αποτροπή της διαφθοράς σε όλη την Ένωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν ελάχιστα είδη και επίπεδα ποινικών και μη ποινικών κυρώσεων για τα ποινικά αδικήματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία. Τα ανώτατα επίπεδα φυλάκισης και άλλων ποινών θα πρέπει να είναι αρκετά υψηλά ώστε να αποτρέπουν τους πιθανούς παραβάτες και να αντικατοπτρίζουν τον επιβλαβή χαρακτήρα της διαφθοράς . Ταυτόχρονα, τα επίπεδα αυτά θα πρέπει να είναι αναλογικά προς τη σοβαρότητα κάθε αδικήματος διαφθοράς και να συνάδουν με τα επίπεδα των ποινικών κυρώσεων που καθορίζονται στο ενωσιακό και στο εθνικό δίκαιο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι κυρώσεις επιβάλλονται στον βαθμό που απαιτείται για την αποτροπή της διάπραξης των εν λόγω αδικημάτων. Εάν το εθνικό δίκαιο προβλέπει το ενδεχόμενο επιβολής ποινών με αναστολή ή υπό όρους, πρόωρης απόλυσης, απόλυσης υπό όρο ή απονομής χάριτος σε πρόσωπα που έχουν καταδικαστεί για οποιοδήποτε από τα αδικήματα που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία, οι δικαστικές αρχές θα πρέπει να μπορούν να λάβουν υπόψη, μεταξύ άλλων παραγόντων, τη σοβαρότητα των σχετικών ποινικών αδικημάτων.
- (24) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει την προσήκουσα και αποτελεσματική εφαρμογή πειθαρχικών μέτρων ή κυρώσεων πέραν εκείνων που έχουν ποινικό χαρακτήρα, όπως οι διοικητικές κυρώσεις. Κυρώσεις οι οποίες δεν είναι δυνατόν να εξομοιωθούν με ποινικές κυρώσεις και έχουν ήδη επιβληθεί στο ίδιο πρόσωπο για την ίδια πράξη μπορούν να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιβολή ποινής στο εν λόγω πρόσωπο για ποινικό αδίκημα που ορίζεται στην παρούσα οδηγία. Θα πρέπει να τηρείται στο ακέραιο η αρχή της απαγόρευσης της υποβολής ενός προσώπου σε ποινική δίκη ή της επιβολής σε αυτό ποινής δύο φορές για το ίδιο ποινικό αδίκημα (*ne bis in idem*).

- (25) Τα κράτη μέλη παροτρύνονται να επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές τους να επιβάλλουν, επιπλέον ή εναλλακτικά προς τη φυλάκιση, κυρώσεις ή μέτρα που δεν έχουν κατ' ανάγκη ποινικό χαρακτήρα, όπως ο αποκλεισμός από διαδικασίες υποβολής προσφορών ή η προσωρινή απαγόρευση υποβολής υποψηφιότητας για δημόσιο αξίωμα. Τα μέτρα αυτά έχουν γενικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα και θα μπορούσαν να μειώσουν την υποτροπή καταδικασθέντων δραστών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο θέσπισης διαδικασιών για την αναστολή ή την προσωρινή ανατοποθέτηση δημόσιου λειτουργού που κατηγορείται για ποινικό αδίκημα, όπως αναφέρεται στην παρούσα οδηγία, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη σεβασμού της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής.

- (26) Προκειμένου να ενισχυθεί η αντιμετώπιση των αδικημάτων διαφθοράς από την ποινική δικαιοσύνη και να αποτραπεί η διάπραξη των αδικημάτων αυτών, το καθεστώς κυρώσεων κατά νομικών και φυσικών προσώπων θα πρέπει να αποσαφηνιστεί και να ευθυγραμμιστεί με άλλες πράξεις του ποινικού δικαίου της Ένωσης. Σύμφωνα με τις οδηγίες 2009/81/EK⁸, 2014/23/EE⁹, 2014/24/EE¹⁰ και 2014/25/EE¹¹ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η τελική καταδίκη για διαφθορά αποτελεί λόγο αποκλεισμού από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης ή σε διαδικασία ανάθεσης σύμβασης παραχώρησης. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να μπορούν να αποφασίζουν να συμπεριλάβουν, στις ποινικές ή μη ποινικές κυρώσεις ή στα μέτρα που μπορούν να επιβληθούν σε νομικά και φυσικά πρόσωπα, τον αποκλεισμό από διαδικασίες υποβολής προσφορών ή συμβάσεις παραχώρησης, προκειμένου να καλύπτονται επίσης οι διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων και οι διαδικασίες συμβάσεων παραχώρησης που δεν υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια των σχετικών οδηγιών.

⁸ Οδηγία 2009/81/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καθώς και την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/EK και 2004/18/EK (EE L 216 της 20.8.2009, σ. 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).

⁹ Οδηγία 2014/23/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (EE L 94 της 28.3.2014, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj>).

¹⁰ Οδηγία 2014/24/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/EK (EE L 94 της 28.3.2014, σ. 65, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

¹¹ Οδηγία 2014/25/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/EK (EE L 94 της 28.3.2014, σ. 243, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj>).

- (27) Τα νομικά πρόσωπα δεν θα πρέπει να μπορούν να αποφεύγουν την ευθύνη χρησιμοποιώντας ενδιάμεσους, μεταξύ των οποίων συνδεδεμένα νομικά πρόσωπα, οι οποίοι προσφέρουν, υπόσχονται ή παρέχουν δωροδοκία σε δημόσιο λειτουργό για λογαριασμό των εν λόγω νομικών προσώπων. Επιπλέον, τα πρόστιμα για νομικά πρόσωπα θα πρέπει να υπολογίζονται με βάση τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών τους ή με βάση καθορισμένα ανώτατα ποσά. Οι εξωδικαστικές αποφάσεις εφαρμόζονται στο πλαίσιο αδικημάτων διαφθοράς και συχνά θεωρούνται ρεαλιστικός και αποτελεσματικός τρόπος επίλυσης υποθέσεων που διαφορετικά θα απαιτούσαν σημαντικό χρόνο και πόρους για τη διερεύνηση και τη δίωξη πριν αχθούν ενώπιον δικαστηρίου. Ωστόσο, οι εξωδικαστικές αποφάσεις ενδέχεται επίσης να παρουσιάζουν ορισμένες προκλήσεις, και τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να λαμβάνουν υπόψη τις εν λόγω προκλήσεις.
- (28) Παρότι δεν είναι υποχρεωτική η αύξηση των ποινών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο δικαστής ή το δικαστήριο δύναται να λαμβάνει υπόψη τις επιβαρυντικές περιστάσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, όπως εφαρμόζεται στο εθνικό δίκαιο, κατά την επιβολή ποινής στους δράστες. Εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστή ή του δικαστηρίου να καθορίσει αν θα επιβάλει μεγαλύτερη ποινή λόγω της συγκεκριμένης επιβαρυντικής περιστασης, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις κάθε μεμονωμένης υπόθεσης. Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να είναι υποχρεωμένα να έχουν πρόβλεψη για επιβαρυντικές περιστάσεις όταν το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι τα ποινικά αδικήματα που ορίζονται στην απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου¹² τιμωρούνται ως χωριστά ποινικά αδικήματα και μια τέτοια πρόβλεψη θα μπορούσε να επισύρει αυστηρότερες ποινές.

¹² Απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (ΕΕ L 300 της 11.11.2008, σ. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj).

- (29) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο δικαστής ή το δικαστήριο δύναται να λαμβάνει υπόψη τις ελαφρυντικές περιστάσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, όπως εφαρμόζεται στο εθνικό δίκαιο, κατά την επιβολή ποινής στους δράστες. Με την επιφύλαξη της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, τέτοιου είδους περιστάσεις θα πρέπει να καλύπτουν τις περιπτώσεις στις οποίες οι δράστες παρέχουν πληροφορίες ή συνεργάζονται με άλλον τρόπο με τις αρχές. Ομοίως, όταν νομικά πρόσωπα έχουν εφαρμόσει πραγματικά, αποτελεσματικά και δεόντως αξιολογημένα προγράμματα εσωτερικών ελέγχων, δεοντολογίας και συμμόρφωσης, θα πρέπει να είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι τέτοιου είδους δράσεις συνιστούν ελαφρυντική περίσταση κατά την επιβολή ποινών στα εν λόγω νομικά πρόσωπα. Θα πρέπει επίσης να εξετάζεται το ενδεχόμενο επιβολής ελαφρύτερων κυρώσεων όταν, μετά την ανακάλυψη ενός αδικήματος, ένα νομικό πρόσωπο γνωστοποιεί ταχέως πληροφορίες και λαμβάνει διορθωτικά μέτρα. Σε κάθε περίπτωση, ο καθορισμός του πραγματικού ύψους της κύρωσης λόγω συγκεκριμένων ελαφρυντικών περιστάσεων παραμένει στη διακριτική ευχέρεια του δικαστή ή του δικαστηρίου, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων περιστάσεων κάθε μεμονωμένης υπόθεσης, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, του γεγονότος ότι το νομικό πρόσωπο διαθέτει προγράμματα συμμόρφωσης μόνο κατ' επίφασιν, ως «βιτρίνα».

(30) Βουλευτές και άλλοι δημόσιοι λειτουργοί μπορεί να απολαύουν ασυλίας ή νομικής προστασίας έναντι ερευνών και διώξεων, η οποία συμβάλλει στην ενίσχυση της ανεξαρτησίας τους, καθώς τους προστατεύει από αβάσιμες καταγγελίες, ιδίως όσον αφορά τις γνώμες που εκφράζουν ή τις ψήφους που παρέχουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Ωστόσο, οι ασυλίες αυτές μπορεί να παρεμποδίσουν την αποτελεσματική διερεύνηση και δίωξη των αδικημάτων διαφθοράς, καθώς επηρεάζουν, μεταξύ άλλων, τον εντοπισμό και τη διερεύνηση ή τη δίωξη άλλων προσώπων που δεν απολαύουν ασυλίας και ενδέχεται να είχαν συμμετάσχει στο αδίκημα. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να υπάρχει κατάλληλη ισορροπία μεταξύ, αφενός, τυχόν ασυλιών ή προνομίων ετεροδικίας που χορηγούνται στους δημόσιους λειτουργούς για πράξεις που τελούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και, αφετέρου, της δυνατότητας αποτελεσματικής διερεύνησης, δίωξης και εκδίκασης αδικημάτων διαφθοράς. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι τα προνόμια ή η ασυλία έναντι ερευνών και διώξεων που χορηγούνται σε κρατικούς υπαλλήλους για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία μπορούν να αρθούν. Ωστόσο, τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να τροποποιήσουν τα εθνικά συντάγματα ή τις συνταγματικές αρχές τους κατά τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο. Κατά τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, καθώς και κατά την εφαρμογή του εθνικού δικαίου που μεταφέρει την παρούσα οδηγία στο εθνικό δίκαιο, λαμβάνονται πλήρως υπόψη αυτά τα προνόμια και η ασυλία, περιλαμβανομένου του σεβασμού στην ελευθερία άσκησης της εντολής του βουλευτή. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει τη νόμιμη άσκηση αναγνωρισμένων μορφών εκπροσώπησης συμφερόντων που μπορεί να επιδιώκουν να επηρεάσουν νόμιμα τη λήψη δημόσιων αποφάσεων, αλλά δεν συνεπάγονται αθέμιτη ανταλλαγή ωφελημάτων. Η εκπροσώπηση συμφερόντων είναι σημαντική για τη χάραξη πολιτικής που υποστηρίζεται από την κοινωνία των πολιτών και μπορεί να συμβάλει νόμιμα στον δημόσιο τομέα.

- (31) Με την επιφύλαξη της οργάνωσης των εθνικών δικαστικών συστημάτων τους, οι διακριτικές εξουσίες βάσει του εθνικού δικαίου για τη μη δίωξη προσώπων για ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με σαφείς κανόνες και κριτήρια. Οι κανόνες αυτοί θα πρέπει να έχουν ως στόχο να λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη, γενικά, για αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις για αδικήματα διαφθοράς και να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα της δικαστικής διαδικασίας.
- (32) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τους γενικούς κανόνες και τις αρχές του εθνικού ποινικού δικαίου για την επιβολή και την εκτέλεση ποινών σύμφωνα με τις συγκεκριμένες περιστάσεις κάθε μεμονωμένης υπόθεσης.
- (33) Δεδομένων, ειδικότερα, της κινητικότητας ορισμένων δραστών και του προϊόντος εγκληματικών δραστηριοτήτων, καθώς και των πολύπλοκων διασυνοριακών ερευνών που απαιτούνται για την καταπολέμηση της διαφθοράς, όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεμελιώσουν τη δικαιοδοσία τους προκειμένου να δοθεί στις αρμόδιες αρχές η δυνατότητα αποτελεσματικής διερεύνησης και δίωξης τέτοιων εγκλημάτων, μεταξύ άλλων και όταν το αδίκημα διαπράττεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στην επικράτειά τους. Στο πλαίσιο της υποχρέωσης αυτής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η δικαιοδοσία θεμελιώνεται επίσης σε περιπτώσεις στις οποίες ένα αδίκημα διαπράττεται μέσω συστήματος πληροφοριών που χρησιμοποιείται στην επικράτειά τους, ανεξάρτητα από το αν η εν λόγω τεχνολογία είναι εγκατεστημένη ή όχι στην επικράτειά τους.

- (34) Για να διασφαλιστεί ότι οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν επαρκή χρόνο για τη διεξαγωγή πολύπλοκων ερευνών και διώξεων, η παρούσα οδηγία προβλέπει ελάχιστη προθεσμία παραγραφής που καθιστά δυνατό τον εντοπισμό, τη διερεύνηση, τη δίωξη και την εκδίκαση αδικημάτων διαφθοράς για επαρκές χρονικό διάστημα μετά τη διάπραξη των εν λόγω αδικημάτων, χωρίς να επηρεάζονται τα κράτη μέλη που δεν ορίζουν προθεσμίες παραγραφής για τη διερεύνηση, τη δίωξη και την επιβολή.
- (35) Τα αδικήματα διαφθοράς μπορούν να παρουσιάζουν δυσκολίες στον εντοπισμό και τη διερεύνησή τους, καθώς τελούνται κυρίως εν κρυπτώ. Ως εκ τούτου, σημαντικό ποσοστό των εγκλημάτων διαφθοράς εξακολουθεί να μην εντοπίζεται, και οι εγκληματίες μπορούν να επωφελούνται από το προϊόν της διαφθοράς. Όσο περισσότερος χρόνος απαιτείται για τον εντοπισμό αδικήματος διαφθοράς, τόσο δυσκολότερη είναι η συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι αρχές επιβολής του νόμου και οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν κατάλληλα ερευνητικά εργαλεία για τη συγκέντρωση σχετικών αποδεικτικών στοιχείων για αδικήματα διαφθοράς που συχνά αφορούν περισσότερα του ενός κράτη μέλη. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν επαρκή κατάρτιση, σε στενό συντονισμό με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (CEPOL), μεταξύ άλλων σχετικά με τη χρήση ερευνητικών μέσων για την επιτυχή διεξαγωγή των διαδικασιών και τον προσδιορισμό και την ποσοτικοποίηση των προϊόντων της διαφθοράς στο πλαίσιο της ανάκτησης και της δήμευσης περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, η παρούσα οδηγία διευκολύνει τη συγκέντρωση πληροφοριών και αποδεικτικών στοιχείων με τον καθορισμό ελαφρυντικών περιστάσεων για τους δράστες που βοηθούν τις αρχές. Η κατάρτιση των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών θα πρέπει να αφορά την ποινική έρευνα και τις ποινικές διαδικασίες για αδικήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

(36) Τα πρόσωπα που αναφέρουν στις αρμόδιες αρχές πληροφορίες σχετικά με παρελθόντα, υπό εξέλιξη ή σχεδιαζόμενα περιστατικά διαφθοράς, που έχουν λάβει γνώση των εν λόγω πληροφοριών στο πλαίσιο των εργασιακών δραστηριοτήτων τους, κινδυνεύουν να υποστούν αντίποινα σε αυτό το πλαίσιο. Οι εν λόγω καταγγελίες πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος μπορούν να ενισχύσουν την επιβολή της νομοθεσίας, επιτρέποντας στις αρμόδιες αρχές να προλαμβάνουν, να εντοπίζουν και να διώκουν αποτελεσματικά τη διαφθορά. Δεδομένου του δημόσιου συμφέροντος για την προστασία των δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών από τέτοιες πράξεις, καθώς και για την ενίσχυση της διαφάνειας, της χρηστής διακυβέρνησης και της λογοδοσίας, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί η ύπαρξη αποτελεσματικών ρυθμίσεων που θα επιτρέπουν στους πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος να χρησιμοποιούν εμπιστευτικούς διαύλους, να ειδοποιούν τις αρμόδιες αρχές και να προστατεύονται από αντίποινα. Η οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹³ εφαρμόζεται στις αναφορές παραβάσεων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 325 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και εξειδικεύεται περαιτέρω στα σχετικά μέτρα της Ένωσης, και, ως εκ τούτου, εφαρμόζεται στην αναφορά όλων των ποινικών αδικημάτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁴. Όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία, η οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 θα πρέπει να εφαρμόζεται στην αναφορά τέτοιων αδικημάτων και στην προστασία των προσώπων που αναφέρουν τέτοια αδικήματα υπό τους όρους της εν λόγω οδηγίας. Πέραν των υποχρεώσεων που απορρέουν από την οδηγία (ΕΕ) 2019/1937, οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα που παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία ή συνεργάζονται με άλλον τρόπο στο πλαίσιο ποινικών ερευνών έχουν πρόσβαση στην αναγκαία προστασία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

¹³ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης (ΕΕ L 305 της 26.11.2019, σ. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj>).

¹⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

(37) Δεδομένου ότι το ευρύ κοινό επηρεάζεται αρνητικά από αδικήματα διαφθοράς και δεν μπορεί γενικά να εκπροσωπείται ως θύμα σε ποινικές διαδικασίες, για τους σκοπούς της αποτελεσματικής επιβολής, το ενδιαφερόμενο κοινό θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ενεργεί για λογαριασμό του γενικού συμφέροντος σε υποθέσεις διαφθοράς, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και με την επιφύλαξη των σχετικών δικονομικών κανόνων. Η παρούσα οδηγία δεν απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίζουν νέα δικονομικά δικαιώματα για το ενδιαφερόμενο κοινό. Ωστόσο, όταν τέτοια δικονομικά δικαιώματα για το ενδιαφερόμενο κοινό υφίστανται σε κράτος μέλος σε ισοδύναμες καταστάσεις που αφορούν άλλα ποινικά αδικήματα από εκείνα που προβλέπονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας, όπως το δικαίωμα να παρίστανται ως πολιτική αγωγή, τα εν λόγω δικονομικά δικαιώματα θα πρέπει επίσης να παρέχονται στο ενδιαφερόμενο κοινό σε διαδικασίες που αφορούν τα αδικήματα διαφθοράς που ορίζονται στην παρούσα οδηγία. Τα δικαιώματα του ενδιαφερόμενου κοινού δεν θίγουν τα δικαιώματα των θυμάτων όπως καθορίζονται στην οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁵. Οι έννοιες «ενδιαφερόμενο κοινό» και «θύματα» θα πρέπει να παραμένουν διακριτές και τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να εφαρμόζουν τα δικαιώματα των θυμάτων στο ενδιαφερόμενο κοινό. Η παρούσα οδηγία δεν απαιτεί από τα κράτη μέλη να παρέχουν στο ενδιαφερόμενο κοινό τα δικονομικά δικαιώματα στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών τα οποία παρέχουν σε άλλες κατηγορίες προσώπων εκτός του ενδιαφερόμενου κοινού.

¹⁵ Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλασιού 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj>).

- (38) Η παρούσα οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν και να δημοσιεύσουν εθνική στρατηγική για την πρόληψη και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να εκπονήσουν την εθνική στρατηγική σε διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών, φορείς ή οργανωτικές μονάδες καταπολέμησης της διαφθοράς, ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, ερευνητές και άλλους συμφεροντούχους. Η εθνική στρατηγική θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες, τις ιδιαιτερότητες και τις προκλήσεις των κρατών μελών.
- (39) Οι ανεξάρτητες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών έχουν ζωτική σημασία για την εύρυθμη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος και διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην προάσπιση των κοινών αξιών στις οποίες βασίζεται η Ένωση. Ασκούν την απαραίτητη εποπτεία, επιστώντας την προσοχή στις απειλές κατά του κράτους δικαίου, συμβάλλοντας στη λογοδοσία των προσώπων που κατέχουν θέσεις εξουσίας και διασφαλίζοντας τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προάγουν τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε δραστηριότητες καταπολέμησης της διαφθοράς, κατά περίπτωση.

(40) Η πολυφωνία και η ελευθερία των μέσων μαζικής επικοινωνίας αποτελούν βασικούς παράγοντες προαγωγής του κράτους δικαίου, της δημοκρατικής λογοδοσίας, της ισότητας και της καταπολέμησης της διαφθοράς. Τα ανεξάρτητα και πολυφωνικά μέσα μαζικής επικοινωνίας, ιδίως η ερευνητική δημοσιογραφία, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον έλεγχο των δημόσιων υποθέσεων, στον εντοπισμό πιθανών περιπτώσεων διαφθοράς και παραβιάσεων της ακεραιότητας, στην ευαισθητοποίηση και στην προαγωγή της ακεραιότητας. Τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να εγγυώνται ευνοϊκό περιβάλλον για τους δημοσιογράφους, να προστατεύουν την ασφάλειά τους και να προάγουν προορατικά την ελευθερία και την πολυφωνία των μέσων μαζικής επικοινωνίας. Η σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τη διασφάλιση της προστασίας, της ασφάλειας και της ενίσχυσης της θέσης των δημοσιογράφων και άλλων επαγγελματιών των μέσων ενημέρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, της 16ης Σεπτεμβρίου 2021, η σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με δημόσιο λόγο από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού») της 27ης Απριλίου 2022, καθώς και η οδηγία (ΕΕ) 2024/1069 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁶ περιλαμβάνουν σημαντικές εγγυήσεις και πρότυπα ώστε να διασφαλίζεται ότι οι δημοσιογράφοι, οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλοι μπορούν να ασκούν απρόσκοπτα τον ρόλο τους.

¹⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2024/1069 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 2024, για την προστασία των προσώπων που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού από προδήλως αβάσιμες αγωγές ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού») (ΕΕ L, 2024/1069, 16.4.2024, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj>).

- (41) Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ποινικών αδικημάτων που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, είναι απαραίτητο οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να συλλέγουν ακριβή, συνεπή και συγκρίσιμα στατιστικά δεδομένα σχετικά με τα εν λόγω αδικήματα. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι υπάρχει κατάλληλο σύστημα καταγραφής, παραγωγής και διαβίβασης των υφιστάμενων στατιστικών δεδομένων για τα αδικήματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία. Είναι σημαντικό τα εν λόγω στατιστικά δεδομένα να χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη για την ανάλυση της κλίμακας και των τάσεων των αδικημάτων που σχετίζονται με τη διαφθορά, καθώς και για την παροχή πληροφοριών στους πολίτες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημοσιεύουν σχετικά στατιστικά δεδομένα για τις διαδικασίες που σχετίζονται με αδικήματα διαφθοράς, τα οποία θα εξάγονται από δεδομένα που υπάρχουν ήδη σε κεντρικό ή αποκεντρωμένο επίπεδο σε όλη την έκταση του κράτους μέλους. Τα εν λόγω δεδομένα μπορούν να αναλύονται και να χρησιμοποιούνται από την Επιτροπή στο πλαίσιο της παρακολούθησης, της εφαρμογής και της αξιολόγησης της οδηγίας, καθώς και της εφαρμογής οποιουδήποτε από τα μέσα που περιλαμβάνονται στην εργαλειοθήκη για το κράτος δικαίου, όπως η ετήσια έκθεση για το κράτος δικαίου.

- (42) Για την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς είναι ζωτικής σημασίας η αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών που είναι υπεύθυνες για την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διερεύνηση ή τη δίωξη αδικημάτων διαφθοράς. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν την αποτελεσματική και έγκαιρη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών επιβολής του νόμου χρησιμοποιώντας το δίκτυο ασφαλούς ανταλλαγής πληροφοριών (SIENA) της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας με το εθνικό και το ενωσιακό δίκαιο. Η παρούσα οδηγία, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό κοινών ορισμών των αδικημάτων διαφθοράς, θα πρέπει να χρησιμεύσει ως σημείο αναφοράς για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών δυνάμει των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 603/2013¹⁷, (ΕΕ) 2018/1240¹⁸

¹⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα και σχετικά με αιτήσεις της αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπαϊκή Επιβολή του νόμου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1077/2011 σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (ΕΕ L 180 της 29.6.2013, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/603/oj>).

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού (ETIAS), καθώς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1077/2011, (ΕΕ) αριθ. 515/2014, (ΕΕ) 2016/399, (ΕΕ) 2016/1624 και (ΕΕ) 2017/2226 (ΕΕ L 236 της 19.9.2018, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj>).

και (ΕΕ) 2018/1862¹⁹ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών (ΕΕ) 2016/681²⁰, (ΕΕ) 2019/1153²¹ και (ΕΕ) 2023/977²² του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και της απόφασης 2008/633/ΔΕΥ του Συμβουλίου²³.

-
- ¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1862 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, την τροποποίηση και κατάργηση της απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1986/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της απόφασης 2010/261/ΕΕ της Επιτροπής (ΕΕ L 312 της 7.12.2018, σ. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj>).
- ²⁰ Οδηγία (ΕΕ) 2016/681 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, σχετικά με τη χρήση των δεδομένων που περιέχονται στις καταστάσεις ονομάτων επιβατών (PNR) για την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση και δίωξη τρομοκρατικών και σοβαρών εγκλημάτων (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 132, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/681/oj>).
- ²¹ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τη θέσπιση κανόνων με σκοπό τη διευκόλυνση της χρήσης χρηματοοικονομικών και άλλων πληροφοριών για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη ορισμένων ποινικών αδικημάτων και την κατάργηση της απόφασης 2000/642/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 186 της 11.7.2019, σ. 122, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1153/oj>).
- ²² Οδηγία (ΕΕ) 2023/977 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών και την κατάργηση της απόφασης-πλαισίου 2006/960/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 134 της 22.5.2023, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/977/oj>).
- ²³ Απόφαση 2008/633/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 2008, σχετικά με την πρόσβαση στο Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) των εντεταλμένων αρχών των κρατών μελών καθώς και της Ευρωπόλ, προς αναζήτηση δεδομένων για την πρόληψη, εξακρίβωση και διερεύνηση τρομοκρατικών πράξεων και άλλων σοβαρών αξιόποινων πράξεων (ΕΕ L 218 της 13.8.2008, σ. 129, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/633/oj>).

- (43) Η διαφθορά αποτελεί οριζόντιο ζήτημα και τα τρωτά σημεία, καθώς και ο καταλληλότερος τρόπος αντιμετώπισής τους, διαφέρουν από τομέα σε τομέα. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει, σε κατάλληλα διαστήματα, να διενεργούν εκτίμηση για να εντοπίσουν τους τομείς ή τις δραστηριότητες όπου είναι μεγαλύτερος ο κίνδυνος διαφθοράς και να εκπονούν μέτρα για την αντιμετώπιση των κύριων κινδύνων στους τομείς ή τις δραστηριότητες που προσδιορίζονται, μεταξύ άλλων με τη διοργάνωση ανά τακτά διαστήματα, κατά περίπτωση, δράσεων ευαισθητοποίησης προσαρμοσμένων στις ιδιαιτερότητες των τομέων ή των δραστηριοτήτων που έχουν προσδιοριστεί. Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν ευρείες στρατηγικές για την καταπολέμηση της διαφθοράς μπορούν επίσης να επιλέξουν να διαχειριστούν τις αξιολογήσεις κινδύνων στις εν λόγω στρατηγικές, στον βαθμό που οι κίνδυνοι αξιολογούνται και τα μέτρα επανεξετάζονται ανά τακτά διαστήματα. Για παράδειγμα, όπως αναφέρεται στην έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 23ης Ιανουαρίου 2019, με τίτλο «Προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές στην Ευρωπαϊκή Ένωση», τα προγράμματα χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές συγκαταλέγονται στους τομείς που ενέχουν υψηλούς κινδύνους διαφθοράς και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να περιλαμβάνονται στις εκτιμήσεις των τομέων όπου είναι μεγαλύτερος ο κίνδυνος διαφθοράς και στα προγράμματα κατάρτισης που πρέπει να διοργανώνουν τα κράτη μέλη, όπως προβλέπεται στην παρούσα οδηγία.
- (44) Για να εξασφαλιστεί ισοδύναμο επίπεδο προστασίας μεταξύ των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και των εθνικών οικονομικών συμφερόντων, οι διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας. Για τον σκοπό αυτόν, οι εφαρμοστέοι κανόνες για τα ποινικά αδικήματα που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης ως προς τις ποινικές και μη ποινικές κυρώσεις, τις επιβαρυντικές και ελαφρυντικές περιστάσεις και τις προθεσμίες παραγραφής θα πρέπει να είναι ισοδύναμοι με εκείνους που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

- (45) Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να εξασφαλίζει επίπεδο προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης ισοδύναμο με την προστασία των εθνικών οικονομικών συμφερόντων.
- (46) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας οδηγίας, δηλαδή η θέσπιση κοινών ελάχιστων κανόνων σχετικά με τους ορισμούς των ποινικών αδικημάτων στον τομέα της διαφθοράς σε όλα τα κράτη μέλη και τη διαθεσιμότητα αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών ποινικών κυρώσεων για αυτά τα αδικήματα, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της παρούσας οδηγίας, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.
- (47) Το επιδιωκόμενο αποτρεπτικό αποτέλεσμα της εφαρμογής κυρώσεων βάσει του ποινικού δικαίου απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα. Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ειδικότερα από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Χάρτης) και ειδικότερα το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την ελευθερία του επαγγέλματος και το δικαίωμα προς εργασία, την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, το τεκμήριο αθωότητας και το δικαίωμα υπεράσπισης, τις αρχές της νομιμότητας και αναλογικότητας των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων, καθώς και την αρχή *ne bis in idem*.

- (48) Σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁴, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων γνωμοδότησε στις 21 Ιουνίου 2023.
- (49) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Ιρλανδία γνωστοποίησε, με επιστολή της 10ης Ιουλίου 2023, την επιθυμία της να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.
- (50) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της. Η απόφαση-πλαίσιο αριθ. 2003/568/ΔΕΥ εξακολουθεί να έχει δεσμευτική ισχύ και να εφαρμόζεται στη Δανία,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

²⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

Κεφάλαιο I

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των ποινικών και μη ποινικών κυρώσεων στον τομέα της διαφθοράς, καθώς και μέτρα για την καλύτερη πρόληψη και καταπολέμηση της διαφθοράς.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «περιουσία»: κεφάλαια ή περιουσιακά στοιχεία κάθε είδους, περιλαμβανομένων των κρυπτοστοιχείων, ενσώματα ή ασώματα, κινητά ή ακίνητα, υλικά ή άυλα, καθώς και νομικά έγγραφα ή πράξεις οποιασδήποτε μορφής, περιλαμβανομένης της ηλεκτρονικής ή ψηφιακής, που αποδεικνύουν τίτλο ιδιοκτησίας ή δικαιώματα επί τέτοιων κεφαλαίων ή περιουσιακών στοιχείων·
- 2) «δημόσιος λειτουργός»:
 - α) υπάλληλος της Ένωσης ή κρατικός υπάλληλος κράτους μέλους ή τρίτης χώρας·

- β) κάθε άλλο πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί και το οποίο ασκεί δημόσιο λειτούργημα, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, περιλαμβανομένων των προσώπων στα οποία έχει γίνει ανάθεση από δημόσια αρχή ή υπό την εξουσία της σε κράτη μέλη ή τρίτες χώρες·
- γ) πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί και το οποίο ασκεί δημόσιο λειτούργημα σε διεθνή οργανισμό ή σε διεθνές δικαστήριο·
- 3) ως «υπάλληλος της Ένωσης» νοείται πρόσωπο:
- α) που είναι υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού που προσλαμβάνεται με σύμβαση από την Ένωση, κατά την έννοια του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θεσπίζεται στον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) αριθ. 259/68 του Συμβουλίου²⁵ («κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης»), ή
- β) που αποσπάται στην Ένωση από κράτος μέλος ή από οποιονδήποτε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα και ασκεί καθήκοντα αντίστοιχα με εκείνα που ασκούν οι υπάλληλοι ή το λοιπό προσωπικό της Ένωσης.

Τα μέλη θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης και το προσωπικό των εν λόγω οργάνων ή οργανισμών εξομοιώνονται με υπαλλήλους της Ένωσης, εφόσον ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης δεν εφαρμόζεται σε αυτά·

²⁵ Κανονισμός (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) αριθ. 259/68 του Συμβουλίου, της 29ης Φεβρουαρίου 1968, περί καθορισμού του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και περί θεσπίσεως ειδικών μέτρων προσωρινώς εφαρμοστέων στους υπαλλήλους της Επιτροπής (ΕΕ L 56 της 4.3.1968, σ. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj)).

- 4) «κρατικός υπάλληλος»: κάθε πρόσωπο που κατέχει εκτελεστικό, διοικητικό ή δικαστικό αξίωμα σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, διορισμένο ή εκλεγμένο, ή απασχολούμενο βάσει σύμβασης, μόνιμο ή προσωρινό, αμειβόμενο ή μη, ανεξάρτητα από την προϋπηρεσία του.

Κάθε πρόσωπο που κατέχει νομοθετικό αξίωμα σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο εξομοιώνεται με κρατικό υπάλληλο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο·

- 5) «διαιτητής»: κάθε πρόσωπο που καλείται να εκδώσει νομικά δεσμευτική απόφαση επί διαφορών που υποβάλλονται από τα μέρη της συμφωνίας διαιτησίας, όταν το καθεστώς των διαιτητών ορίζεται στο εθνικό δίκαιο·
- 6) «ένορκος»: κάθε πρόσωπο που ενεργεί ως μέλος σώματος που είναι υπεύθυνο για να αποφασίσει σχετικά με την ενοχή κατηγορουμένου στο πλαίσιο δίκης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο·
- 7) «παράβαση καθήκοντος»: κατ' ελάχιστο, κάθε συμπεριφορά η οποία αποτελεί παράβαση εκ του νόμου προβλεπόμενου καθήκοντος ή παράβαση επαγγελματικών κανονισμών ή οδηγιών, που εφαρμόζονται στο πλαίσιο επαγγελματικής δραστηριότητας προσώπου το οποίο διευθύνει οντότητα του ιδιωτικού τομέα ή εργάζεται για αυτήν υπό οποιαδήποτε ιδιότητα·
- 8) «νομικό πρόσωπο»: οποιαδήποτε οντότητα έχει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, εξαιρουμένων των κρατών ή των οργανισμών δημόσιου δικαίου που ασκούν κρατική εξουσία και των διεθνών οργανισμών δημόσιου δικαίου·

9) «υψηλόβαθμος αξιωματούχος»: δημόσιος λειτουργός στον οποίο ανατίθενται μείζονα εκτελεστικά, διοικητικά, νομοθετικά ή δικαστικά καθήκοντα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο· μπορεί να περιλαμβάνονται: επικεφαλής κεντρικών και περιφερειακών κυβερνήσεων, μέλη κεντρικών και περιφερειακών κυβερνήσεων, αναπληρωτές υπουργοί, υφυπουργοί, βασικοί πολιτικοί σύμβουλοι, επικεφαλής και μέλη γραφείου ή ιδιαίτερου γραφείου υπουργού, εφόσον υπάρχει, μέλη κοινοβουλευτικών τμημάτων, μέλη συνταγματικών και ανώτατων δικαστηρίων, γενικοί εισαγγελείς και μέλη των ανώτατων ελεγκτικών οργάνων καθώς και μέλη του Σώματος των Επιτρόπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας σχετικά με τους υψηλόβαθμους αξιωματούχους ερμηνεύονται με την επιφύλαξη των ασυλιών και των προνομίων που προβλέπονται από τα εθνικά συντάγματα ή τους νόμους.

Κεφάλαιο II

Αδικήματα διαφθοράς

Άρθρο 3

Δωροδοκία στον δημόσιο τομέα

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι, όταν τελούνται εκ προθέσεως, οι ακόλουθες πράξεις συνιστούν ποινικά αδικήματα:

- α) η υπόσχεση, η προσφορά ή η παροχή, άμεση ή μέσω ενδιαμέσου, αθέμιτου ωφελήματος οποιασδήποτε μορφής σε δημόσιο λειτουργό για τον εν λόγω λειτουργό ή για τρίτο, προκειμένου ο εν λόγω λειτουργός να ενεργήσει ή να παραλείψει να ενεργήσει κατά την άσκηση των καθηκόντων του (ενεργητική δωροδοκία στον δημόσιο τομέα)·
- β) η αίτηση ή η λήψη από δημόσιο λειτουργό, άμεση ή μέσω ενδιαμέσου, αθέμιτου ωφελήματος οποιασδήποτε μορφής ή η αποδοχή της προσφοράς ή της υπόσχεσης τέτοιου ωφελήματος υπέρ του εν λόγω λειτουργού ή υπέρ τρίτου, προκειμένου ο εν λόγω λειτουργός να ενεργήσει ή να παραλείψει να ενεργήσει κατά την άσκηση των καθηκόντων του (παθητική δωροδοκία στον δημόσιο τομέα).

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, οι διαιτητές και οι ένορκοι θεωρούνται δημόσιοι λειτουργοί.

Άρθρο 4

Δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι, όταν διαπράττονται εκ προθέσεως και στο πλαίσιο οικονομικών, χρηματοπιστωτικών, ή επιχειρηματικών ή εμπορικών δραστηριοτήτων, οι ακόλουθες πράξεις συνιστούν ποινικό αδίκημα:

- α) η υπόσχεση, η προσφορά ή η παροχή, άμεση ή μέσω ενδιάμεσου, αθέμιτου ωφελήματος οποιασδήποτε μορφής σε πρόσωπο το οποίο υπό οποιαδήποτε ιδιότητα διευθύνει οντότητα του ιδιωτικού τομέα ή εργάζεται σε αυτήν, υπέρ του εν λόγω προσώπου ή υπέρ τρίτου, προκειμένου το εν λόγω πρόσωπο να ενεργήσει ή να παραλείψει να ενεργήσει, κατά παράβαση των καθηκόντων του (ενεργητική δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα)·
- β) η αίτηση ή η λήψη από πρόσωπο, το οποίο με οποιαδήποτε ιδιότητα διευθύνει οντότητα του ιδιωτικού τομέα ή εργάζεται σε αυτήν, άμεση ή μέσω ενδιάμεσου, αθέμιτου ωφελήματος οποιασδήποτε μορφής ή η αποδοχή της προσφοράς ή της υπόσχεσης τέτοιου ωφελήματος για το εν λόγω πρόσωπο ή για τρίτο μέρος, προκειμένου το εν λόγω πρόσωπο να ενεργήσει ή να παραλείψει να ενεργήσει, κατά παράβαση των καθηκόντων του (παθητική δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα).

Άρθρο 5
Υπεξαίρεση

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι, όταν διαπράττονται εκ προθέσεως, η δέσμευση, η εκταμίευση, η ιδιοποίηση ή η χρήση από δημόσιο λειτουργό περιουσίας της οποίας η διαχείριση έχει ανατεθεί άμεσα ή έμμεσα σε αυτόν, σε αντίθεση με τον σκοπό για τον οποίο προοριζόταν, συνιστούν ποινικό αδίκημα, είτε όταν διαπράττονται προς ωφέλημα του εν λόγω λειτουργού ή προς ωφέλημα άλλου προσώπου ή οντότητας, ή όταν ζημιώνει τα οικονομικά συμφέροντα της οικείας δημόσιας ή της ιδιωτικής οντότητας.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι, όταν διαπράττονται εκ προθέσεως, η δέσμευση, η εκταμίευση, η ιδιοποίηση ή η χρήση, στο πλαίσιο οικονομικών, χρηματοπιστωτικών, ή επιχειρηματικών ή εμπορικών δραστηριοτήτων, από πρόσωπο το οποίο υπό οποιαδήποτε ιδιότητα διευθύνει οντότητα του ιδιωτικού τομέα ή εργάζεται σε αυτήν, οποιασδήποτε περιουσίας η διαχείριση της οποίας έχει ανατεθεί άμεσα ή έμμεσα στο εν λόγω πρόσωπο, σε αντίθεση με τον σκοπό για τον οποίο προοριζόταν, συνιστούν ποινικό αδίκημα, είτε όταν διαπράττονται προς ωφέλημα του εν λόγω προσώπου ή προς ωφέλημα άλλου προσώπου ή οντότητας, ή όταν ζημιώνουν τα οικονομικά συμφέροντα της οικείας δημόσιας ή της ιδιωτικής οντότητας.

Άρθρο 6

Αθέμιτη άσκηση επιρροής έναντι ανταλλάγματος

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι, όταν τελούνται εκ προθέσεως, οι ακόλουθες πράξεις συνιστούν ποινικά αδικήματα :
 - α) η υπόσχεση, η προσφορά ή η παροχή, άμεση ή μέσω ενδιαμέσου, αθέμιτου ωφελήματος οποιασδήποτε μορφής σε οποιοδήποτε πρόσωπο προκειμένου να ασκήσει ανάρμοστη επιρροή σχετικά με πράξη ή παράλειψη δημόσιου λειτουργού κατά την άσκηση των καθηκόντων του, με σκοπό την αποκόμιση αθέμιτου ωφελήματος από δημόσιο λειτουργό·
 - β) η αίτηση ή η λήψη, άμεση ή μέσω ενδιαμέσου, αθέμιτου ωφελήματος οποιασδήποτε μορφής, ή η αποδοχή προσφοράς ή υπόσχεσης τέτοιου ωφελήματος, από οποιοδήποτε πρόσωπο προκειμένου να ασκήσει ανάρμοστη επιρροή σχετικά με πράξη ή παράλειψη δημόσιου λειτουργού κατά την άσκηση των καθηκόντων του, με σκοπό την αποκόμιση αθέμιτου ωφελήματος από δημόσιο λειτουργό.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, οι διαιτητές και οι ένορκοι θεωρούνται δημόσιοι λειτουργοί.

2. Προκειμένου οι αναφερόμενες στην παράγραφο 1 πράξεις να συνιστούν ποινικά αδικήματα, δεν έχει σημασία εάν η επιρροή ασκείται ή όχι, ή εάν η κατ' ισχυρισμό επιρροή οδηγεί ή όχι στα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

Άρθρο 7

Παράνομη άσκηση δημόσιων καθηκόντων

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι τουλάχιστον ορισμένες σοβαρές παραβάσεις του νόμου μέσω πράξης ή παράλειψης δημόσιου λειτουργού κατά την άσκηση των καθηκόντων του, όταν τελούνται εκ προθέσεως, συνιστούν ποινικά αδικήματα. Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν την εφαρμογή του παρόντος άρθρου σε ορισμένες κατηγορίες δημόσιων λειτουργών.

Άρθρο 8

Παρακώλυση δικαιοσύνης

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι, όταν τελούνται εκ προθέσεως, οι ακόλουθες πράξεις συνιστούν ένα ή περισσότερα ποινικά αδικήματα:

- α) η χρήση, άμεσα ή με τη μεσολάβηση ενδιαμέσου, σωματικής βίας, απειλών ή εκφοβισμού ή η υπόσχεση, η προσφορά ή η παροχή ωφελήματος με σκοπό την παρακίνηση σε ψευδή μαρτυρία ή την παρακώλυση μαρτυρίας ή την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων στο πλαίσιο διαδικασίας σε σχέση με τη διάπραξη οποιουδήποτε από τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6, 9 και 11·
- β) η χρήση, άμεσα ή με τη μεσολάβηση ενδιαμέσου, σωματικής βίας, απειλών ή εκφοβισμού με σκοπό την παρέμβαση στην άσκηση επίσημων καθηκόντων από πρόσωπο που κατέχει δικαστικό αξίωμα ή από μέλος των αρχών επιβολής του νόμου σχετικά με τη διάπραξη οποιουδήποτε από τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6, 9 και 11.

Άρθρο 9

Πλουτισμός από αδικήματα διαφθοράς

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι η εκ προθέσεως απόκτηση, κατοχή ή χρήση περιουσίας από δημόσιο λειτουργό, ο οποίος γνωρίζει κατά τον χρόνο της λήψης ότι η εν λόγω περιουσία προήλθε από τη διάπραξη από άλλον δημόσιο λειτουργό οποιουδήποτε από τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6, 8 και 11, συνιστά ποινικό αδίκημα .

Άρθρο 10

Απόκρυψη

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι συνιστά ποινικό αδίκημα η εκ προθέσεως απόκρυψη ή συγκαλύψη της αληθούς φύσης, προέλευσης, θέσης, διάθεσης ή μετακίνησης περιουσίας ή των δικαιωμάτων ή της κυριότητας επ' αυτής, εν γνώσει του γεγονότος ότι η εν λόγω περιουσία προέρχεται από τη διάπραξη οποιουδήποτε από τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6, 8 και 11.

Άρθρο 11

Ηθική αυτουργία, συνέργεια και απόπειρα

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι η ηθική αυτουργία της τέλεσης ποινικού αδικήματος που αναφέρεται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 10 συνιστά ποινικό αδίκημα.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι η συνέργεια στην τέλεση ποινικού αδικήματος που αναφέρεται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 10 συνιστά ποινικό αδίκημα.
3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι η απόπειρα τέλεσης ποινικού αδικήματος που αναφέρεται στα άρθρα 9 και 10 τιμωρείται ως ποινικό αδίκημα και εξετάζουν το ενδεχόμενο να λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι η απόπειρα τέλεσης τουλάχιστον ενός από τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 τιμωρείται ως ποινικό αδίκημα.

Άρθρο 12

Κυρώσεις και μέτρα κατά φυσικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 11 τιμωρούνται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι:
 - α) το ποινικό αδίκημα το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 3, όταν η προς τέλεση πράξη ή παράλειψη από τον υπάλληλο παραβιάζει τα καθήκοντα του εν λόγω υπαλλήλου, τιμωρείται με ανώτατη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον πέντε ετών·
 - β) τα ποινικά αδικήματα τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 και στα άρθρα 9 και 10 τιμωρούνται με ανώτατη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τεσσάρων ετών·

γ) τα ποινικά αδικήματα τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 3, όταν η προς τέλεση πράξη ή παράλειψη από τον υπάλληλο παραβιάζει τα καθήκοντα του εν λόγω υπαλλήλου, και στα άρθρα 4 και 6 τιμωρούνται με ανώτατη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τριών ετών·

3. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι η πράξη που περιγράφεται στο άρθρο 5 δεν συνιστά ποινικό αδίκημα όταν το συναφές ωφέλημα ή ζημία είναι κατώτερο των 10 000 EUR. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι το όριο των 10 000 EUR ή περισσότερων μπορεί να καλυφθεί μέσω σειράς πράξεων οι οποίες καλύπτονται από το άρθρο 5 που συνδέονται και είναι ομοειδείς, όταν αυτές διαπράττονται από τον ίδιο δράστη.

4. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι τα φυσικά πρόσωπα που έχουν διαπράξει τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 11 μπορούν να υπόκεινται σε επιπρόσθετες ποινικές ή μη ποινικές κυρώσεις ή μέτρα αναλογικά προς τη βαρύτητα των πράξεων. Τέτοιες κυρώσεις ή μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

α) πρόστιμα·

β) απομάκρυνση, αναστολή καθηκόντων και μετακίνηση δημόσιου λειτουργού·

γ) αποκλεισμό από:

i) την κατοχή δημόσιου αξιώματος·

- ii) την άσκηση δημόσιου λειτουργήματος·
 - iii) την κατοχή αξιώματος σε νομικό πρόσωπο που ανήκει εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στο εν λόγω κράτος μέλος·
 - iv) την άσκηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που είχαν ως αποτέλεσμα ή κατέστησαν δυνατή τη διάπραξη του σχετικού αδικήματος·
- δ) προσωρινή απαγόρευση θέσης υποψηφιότητας για την άσκηση δημοσίου λειτουργήματος·
- ε) ανάκληση αδειών και εγκρίσεων άσκησης δραστηριοτήτων που είχαν ως αποτέλεσμα ή κατέστησαν δυνατή τη διάπραξη του σχετικού αδικήματος·
- στ) αποκλεισμούς από την πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων διαγωνισμών, επιχορηγήσεων, συμβάσεων παραχώρησης και αδειών·
- ζ) όταν τίθεται ζήτημα δημόσιου συμφέροντος, δημοσίευση του συνόλου ή μέρους της δικαστικής απόφασης σχετικά με το διαπραχθέν ποινικό αδίκημα και τις κυρώσεις ή τα μέτρα που επιβλήθηκαν, με την επιφύλαξη των κανόνων για την ιδιωτικότητα και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 13

Ευθύνη των νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα νομικά πρόσωπα είναι δυνατόν να υπέχουν ευθύνη για τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 11 όταν τα εν λόγω αδικήματα έχουν διαπραχθεί προς όφελος των εν λόγω νομικών προσώπων από οποιοδήποτε πρόσωπο κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του εκάστοτε νομικού προσώπου, ενεργώντας είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του εν λόγω νομικού προσώπου, με βάση ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:
 - α) εξουσία εκπροσώπησης του νομικού προσώπου·
 - β) εξουσία λήψης αποφάσεων για λογαριασμό του νομικού προσώπου· ή
 - γ) εξουσία άσκησης ελέγχου εντός του νομικού προσώπου.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι τα νομικά πρόσωπα είναι δυνατόν να υπέχουν ευθύνη όταν η απουσία εποπτείας ή ελέγχου από πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου έχει καταστήσει δυνατή τη διάπραξη, από πρόσωπο το οποίο ενεργεί υπό τις εντολές του, ποινικού αδικήματος που αναφέρεται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 11 προς όφελος του εν λόγω νομικού προσώπου.
3. Η ευθύνη νομικών προσώπων βάσει των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν αποκλείει την ποινική δίωξη κατά φυσικών προσώπων που είναι δράστες, ηθικοί αυτουργοί ή συνεργοί στα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 11.

Άρθρο 14

Κυρώσεις και μέτρα κατά νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι νομικό πρόσωπο το οποίο υπέχει ευθύνη δυνάμει του άρθρου 13 παράγραφος 1 ή 2 τιμωρείται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές ή μη ποινικές κυρώσεις ή μέτρα.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι οι κυρώσεις ή τα μέτρα κατά νομικών προσώπων που υπέχουν ευθύνη σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 ή 2 για τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 11 περιλαμβάνουν πρόστιμα ποινικού ή μη ποινικού χαρακτήρα, το ύψος των οποίων είναι ανάλογο προς τη βαρύτητα των πράξεων και προς την ατομική, οικονομική και άλλη κατάσταση του εκάστοτε νομικού προσώπου, και μπορούν να περιλαμβάνουν άλλες ποινικές ή μη ποινικές κυρώσεις ή μέτρα αναλογικά προς τη βαρύτητα των πράξεων, όπως:
 - α) αποκλεισμό από το δικαίωμα σε δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις·
 - β) αποκλεισμούς από την πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων διαγωνισμών, επιχορηγήσεων, συμβάσεων παραχώρησης και αδειών·
 - γ) προσωρινή ή οριστική απαγόρευση της άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων·
 - δ) ανάκληση αδειών και εγκρίσεων άσκησης δραστηριοτήτων που είχαν ως αποτέλεσμα ή κατέστησαν δυνατή τη διάπραξη του σχετικού αδικήματος·

- ε) δυνατότητα των δημόσιων αρχών να ακυρώσουν ή να υπαναχωρήσουν από σύμβαση στο πλαίσιο της οποίας διαπράχθηκε το αδίκημα·
- στ) θέση υπό δικαστική εποπτεία·
- ζ) δικαστική εκκαθάριση·
- η) κλείσιμο των εγκαταστάσεων που χρησιμοποιήθηκαν για τη διάπραξη του αδικήματος· και
- θ) όταν τίθεται ζήτημα δημόσιου συμφέροντος, τη δημοσίευση του συνόλου ή μέρους της δικαστικής απόφασης σχετικά με το διαπραχθέν ποινικό αδίκημα και τις κυρώσεις ή τα μέτρα που επιβλήθηκαν, με την επιφύλαξη των κανόνων για την ιδιωτικότητα και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι, τουλάχιστον το νομικό πρόσωπο που υπέχει ευθύνη σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 για τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και στο άρθρο 9, τιμωρείται με ποινικού ή μη ποινικού χαρακτήρα πρόστιμα, το ύψος των οποίων είναι ανάλογο προς τη βαρύτητα των πράξεων και προς την ατομική, οικονομική και άλλη κατάσταση του εκάστοτε νομικού προσώπου. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι το ανώτατο επίπεδο των εν λόγω προστίμων δεν είναι κατώτερο από:

- α) για τα ποινικά αδικήματα των άρθρων 3 έως 5:
 - i) το 5 % του συνολικού παγκόσμιου κύκλου εργασιών του νομικού προσώπου, είτε κατά το οικονομικό έτος που προηγείται του οικονομικού έτους κατά το οποίο διαπράχθηκε το αδίκημα, είτε κατά το οικονομικό έτος που προηγείται του οικονομικού έτους της απόφασης επιβολής του προστίμου, ή, εναλλακτικά·
 - ii) ποσό που αντιστοιχεί σε 40 000 000 EUR·

- β) για τα ποινικά αδικήματα των άρθρων 6, 8 και 9:
- i) το 3 % του συνολικού παγκόσμιου κύκλου εργασιών του νομικού προσώπου, είτε κατά το οικονομικό έτος που προηγείται του οικονομικού έτους κατά το οποίο διαπράχθηκε το αδίκημα, είτε κατά το οικονομικό έτος που προηγείται του οικονομικού έτους της απόφασης επιβολής του προστίμου, ή, εναλλακτικά:
 - ii) ποσό που αντιστοιχεί σε 24 000 000 EUR.

Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν κανόνες για τις περιπτώσεις όπου δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί το ποσό του προστίμου με βάση τον συνολικό παγκόσμιο κύκλο εργασιών του νομικού προσώπου κατά το οικονομικό έτος που προηγείται του οικονομικού έτους κατά το οποίο διαπράχθηκε το αδίκημα ή κατά το οικονομικό έτος που προηγείται του οικονομικού έτους της απόφασης επιβολής του προστίμου.

Άρθρο 15

Επιβαρυντικές περιστάσεις

1. Στον βαθμό που δεν αποτελεί ήδη μέρος της ειδικής υπόστασης των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 9, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι, σε σχέση με τα σχετικά ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 9 έως 11, η τέλεση των αδικημάτων στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης κατά την έννοια της απόφασης-πλαισίου 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου θεωρείται επιβαρυντική περίσταση.

2. Στον βαθμό που οι ακόλουθες περιστάσεις δεν αποτελούν ήδη μέρος της ειδικής υπόστασης των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 9, τα κράτη μέλη δύνανται να λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι, σε σχέση με τα σχετικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 9 έως 11, μία ή περισσότερες από τις κατωτέρω περιστάσεις είναι δυνατόν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, να θεωρούνται επιβαρυντικές περιστάσεις:
- α) ο δράστης είναι υψηλόβαθμος αξιωματούχος·
 - β) ο δράστης έχει προηγουμένως καταδικαστεί με τελική απόφαση για αδικήματα της ίδιας φύσης με τα αδικήματα των άρθρων 3 έως 6 και 9 έως 11·
 - γ) ο δράστης αποκόμισε σημαντικό όφελος ή το αδίκημα προκάλεσε σημαντική ζημία, στον βαθμό που το όφελος ή η ζημία μπορούν να προσδιοριστούν·
 - δ) ο δράστης ασκεί καθήκοντα έρευνας, δίωξης ή εκδίκασης·
 - ε) ο δράστης εκμεταλλεύτηκε την ευάλωτη κατάσταση προσώπου που συμμετείχε στη διάπραξη του αδικήματος·

στ) ο δράστης αποτελεί υπόχρεη οντότητα κατά την έννοια του άρθρου 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁶, ή υπάλληλο υπόχρεης οντότητας, ή έχει την εξουσία, είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου της υπόχρεης οντότητας, να εκπροσωπεί την εν λόγω οντότητα, ή έχει την εξουσία να λαμβάνει αποφάσεις εξ ονόματος της εν λόγω οντότητας ή να ασκεί έλεγχο εντός της υπόχρεης οντότητας, και έχει διαπράξει το αδίκημα κατά την άσκηση των επαγγελματικών του δραστηριοτήτων.

Άρθρο 16

Ελαφρυντικές περιστάσεις

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι, σε σχέση με τα σχετικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 11, μία ή περισσότερες από τις παρακάτω περιστάσεις είναι δυνατόν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, να θεωρούνται ελαφρυντικές περιστάσεις:

- α) ο δράστης παρέχει στις αρμόδιες αρχές πληροφορίες τις οποίες δεν θα μπορούσαν να αποκτήσουν διαφορετικά, παρέχοντάς τους συνδρομή στην ταυτοποίηση και την προσαγωγή των άλλων δραστών ενώπιον της δικαιοσύνης·
- β) ο δράστης παρέχει στις αρμόδιες αρχές πληροφορίες, τις οποίες δεν θα μπορούσαν να αποκτήσουν διαφορετικά, παρέχοντάς τους συνδρομή στην εξεύρεση αποδεικτικών στοιχείων·

²⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj>).

- γ) όταν ένα νομικό πρόσωπο υπέχει ευθύνη για οποιαδήποτε από τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 11 και, εκτός εάν συνιστά λόγο αποκλεισμού της ευθύνης, έχει εφαρμόσει αποτελεσματικούς εσωτερικούς ελέγχους, προγράμματα ευαισθητοποίησης σε θέματα δεοντολογίας και συμμόρφωσης με σκοπό την πρόληψη της διαφθοράς πριν ή μετά τη διάπραξη του αδικήματος·
- δ) όταν ένα νομικό πρόσωπο υπέχει ευθύνη για οποιοδήποτε από τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 11 και, μετά την αποκάλυψη του αδικήματος, γνωστοποιεί ταχέως και οικειοθελώς το αδίκημα στις αρμόδιες αρχές και λαμβάνει διορθωτικά μέτρα.

Οι ελαφρυντικές περιστάσεις που αναφέρονται στα στοιχεία γ) και δ) εφαρμόζονται μόνο για τα νομικά πρόσωπα.

Άρθρο 17

Προνόμια και ασυλία έναντι της διερεύνησης και της δίωξης αδικημάτων διαφθοράς

Εάν δεν αντίκειται στα συντάγματα, τις συνταγματικές αρχές και νόμους τους, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι τα προνόμια και η ασυλία έναντι της διερεύνησης και της δίωξης που χορηγούνται σε κρατικούς υπαλλήλους για τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία μπορούν να αρθούν.

Άρθρο 18
Δικαιοδοσία

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του επί των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία όταν:
 - α) το αδίκημα διαπράχθηκε, εν όλω ή εν μέρει, εντός της επικράτειάς του·
 - β) ο δράστης είναι υπήκοός του.

2. Το εκάστοτε κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή αν αποφασίσει να επεκτείνει τη δικαιοδοσία του επί ενός ή περισσότερων ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία και έχουν διαπραχθεί εκτός της επικράτειάς του, όταν:
 - α) ο δράστης έχει τη συνήθη κατοικία του στην επικράτειά του·
 - β) το αδίκημα διαπράττεται εις βάρος υπηκόου του ή συνήθως διαμένοντος στην επικράτειά του·
 - γ) το αδίκημα διαπράττεται προς όφελος νομικού προσώπου εγκατεστημένου στην επικράτειά του·
 - δ) το αδίκημα διαπράττεται προς όφελος νομικού προσώπου σε σχέση με επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκείται εν όλω ή εν μέρει στην επικράτειά του.

3. Όταν ποινικό αδίκημα που αναφέρεται στην παρούσα οδηγία εμπίπτει στη δικαιοδοσία περισσότερων του ενός κρατών μελών, τα εν λόγω κράτη μέλη συνεργάζονται για να καθορίσουν ποιο κράτος μέλος θα διεξαγάγει την ποινική διαδικασία. Κατά περίπτωση και σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 2 της απόφασης-πλαίσίου 2009/948/ΔΕΥ του Συμβουλίου²⁷, το ζήτημα παραπέμπεται στην Eurojust.
4. Σε περιπτώσεις της παραγράφου 1 στοιχείο β), τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι η άσκηση της δικαιοδοσίας τους δεν υπόκειται στον όρο ότι η δίωξη μπορεί να ασκηθεί μόνο κατόπιν καταγγελίας από το κράτος του τόπου όπου διαπράχθηκε το ποινικό αδίκημα ή κατόπιν καταγγελίας στο κράτος όπου διαπράχθηκε το ποινικό αδίκημα.

Άρθρο 19

Προθεσμίες παραγραφής

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να προβλέψουν προθεσμία παραγραφής που να επιτρέπει τη διερεύνηση, τη δίωξη, την εκδίκαση και την έκδοση απόφασης όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 11 επί επαρκές χρονικό διάστημα μετά τη διάπραξη των ποινικών αυτών αδικημάτων, ώστε τα εν λόγω ποινικά αδικήματα να παταχθούν αποτελεσματικά. Η προθεσμία αυτή καθορίζεται ως εξής:
 - α) τουλάχιστον οκτώ έτη από την τέλεση ποινικού αδικήματος που τιμωρείται με ανώτατη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τεσσάρων ετών.

²⁷ Απόφαση-πλαίσιο 2009/948/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για την πρόληψη και τον διακανονισμό συγκρούσεων δικαιοδοσίας σε ποινικές υποθέσεις (ΕΕ L 328 της 15.12.2009, σ. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2009/948/oj).

β) τουλάχιστον πέντε έτη από την τέλεση ποινικού αδικήματος που τιμωρείται με ανώτατη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τριών ετών·

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τη θέσπιση προθεσμίας παραγραφής που καθιστά δυνατή την εκτέλεση των ποινών οι οποίες επιβάλλονται κατόπιν τελικής καταδίκης για τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 6 και 8 έως 11 επί επαρκές χρονικό διάστημα μετά την εν λόγω καταδίκη. Η εν λόγω προθεσμία παραγραφής καθορίζεται ως εξής:

α) τουλάχιστον δέκα έτη από την ημερομηνία της τελικής καταδίκης στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- i) στερητικής της ελευθερίας ποινής άνω του ενός έτους· ή εναλλακτικά
- ii) στερητικής της ελευθερίας ποινής για ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με ανώτατη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τεσσάρων ετών·

β) τουλάχιστον πέντε έτη από την ημερομηνία της τελικής καταδίκης στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- i) στερητικής της ελευθερίας ποινής έως ενός έτους· ή εναλλακτικά
- ii) στερητικής της ελευθερίας ποινής για ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με ανώτατη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τριών ετών.

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν συντομότερη προθεσμία παραγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω προθεσμία παραγραφής μπορεί να διακοπεί ή να ανασταλεί σε περίπτωση συγκεκριμένων πράξεων . Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από:
- α) πέντε έτη για ποινικά αδικήματα που τιμωρούνται με ανώτατη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τεσσάρων ετών·
 - β) τρία έτη για ποινικά αδικήματα που τιμωρούνται με ανώτατη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τριών ετών·
4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν συντομότερη προθεσμία παραγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω προθεσμία παραγραφής μπορεί να διακοπεί ή να ανασταλεί σε περίπτωση συγκεκριμένων πράξεων. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από:
- α) πέντε έτη από την ημερομηνία της τελικής καταδίκης στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i) στερητικής της ελευθερίας ποινής άνω του ενός έτους· ή εναλλακτικά
 - ii) στερητικής της ελευθερίας ποινής για ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με ανώτατη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τεσσάρων ετών·
 - β) τρία έτη από την ημερομηνία της τελικής καταδίκης στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i) στερητικής της ελευθερίας ποινής έως ενός έτους· ή εναλλακτικά
 - ii) στερητικής της ελευθερίας ποινής για ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με ανώτατη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τριών ετών.

Κεφάλαιο III

Πρόληψη, καταγγελίες και έρευνα

Άρθρο 20

Πρόληψη της διαφθοράς

1. Τα κράτη μέλη προβαίνουν σε κατάλληλες ενέργειες, όπως εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, για την ευαισθητοποίηση του κοινού, καθώς και την ευαισθητοποίηση στον ιδιωτικό τομέα, σχετικά με τον αντίκτυπο και τον επιβλαβή χαρακτήρα της διαφθοράς με στόχο να μειώσουν συνολικά την τέλεση αδικημάτων διαφθοράς, καθώς και τον κίνδυνο διαφθοράς.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα ώστε να διασφαλίσουν υψηλό επίπεδο ακεραιότητας, διαφάνειας και λογοδοσίας στη δημόσια διοίκηση και στη διαδικασία λήψης δημόσιων αποφάσεων με σκοπό την πρόληψη της διαφθοράς. Τα κράτη μέλη προάγουν νοοτροπία δημόσιας υπηρεσίας με βάση τις εν λόγω αρχές, διασφαλίζοντας ότι οι κρατικοί υπάλληλοι και οι διοικήσεις εξακολουθούν να αναπτύσσουν την ικανότητά τους να τηρούν κατάλληλα επαγγελματικά πρότυπα, καθώς και την ευαισθητοποίησή τους σχετικά με καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων και τους κινδύνους διαφθοράς.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι υφίστανται προληπτικά εργαλεία. Τα εργαλεία αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, ενδεδειγμένη πρόσβαση σε πληροφορίες δημόσιου συμφέροντος, κανόνες για τη γνωστοποίηση και τη διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων στον δημόσιο τομέα, μέτρα για τη διασφάλιση της διαφάνειας στη χρηματοδότηση των υποψηφιοτήτων για αιρετά δημόσια αξιώματα και των πολιτικών κομμάτων, κανόνες για τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης και την επαλήθευση των δηλώσεων αυτών, δηλώσεις συμφερόντων από κρατικούς υπαλλήλους διορισμένους βάσει του εθνικού δικαίου και ρύθμιση των περιπτώσεων μεταπήδησης από και προς τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα που αφορούν τέτοιους κρατικούς υπαλλήλους, κανόνες σχετικά με τη μη δήλωση σημαντικών περιουσιακών στοιχείων ή συμφερόντων, και κανόνες που ρυθμίζουν την αλληλεπίδραση ιδιωτικού και δημόσιου τομέα .
4. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι υφίστανται μέτρα για την πρόληψη της διαφθοράς τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, προσαρμοσμένα στους ειδικούς κινδύνους που ενέχει ένας τομέας δραστηριότητας. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τουλάχιστον δραστηριότητες για την ενίσχυση της ακεραιότητας και την πρόληψη των ευκαιριών διαφθοράς για:
- α) υψηλόβαθμους αξιωματούχους·
 - β) αρχές επιβολής του νόμου και δικαστικές αρχές, καθώς και μέτρα σχετικά με τον διορισμό και τη συμπεριφορά τους .
5. Ανά κατάλληλα διαστήματα, τα κράτη μέλη διενεργούν αξιολόγηση για να εντοπίσουν τους τομείς ή τις δραστηριότητες που είναι περισσότερο εκτεθειμένες σε κίνδυνο διαφθοράς και επεξεργάζονται μέτρα ώστε να αντιμετωπίσουν τους κύριους κινδύνους στους τομείς ή τις δραστηριότητες που εντόπισαν.

6. Μετά την αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 5, τα κράτη μέλη διοργανώνουν, κατά περίπτωση, τακτικές δραστηριότητες ευαισθητοποίησης προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες των τομέων ή των δραστηριοτήτων που προσδιορίζονται, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη δεοντολογία.
7. Όπου ενδείκνυται, τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα ώστε να προωθήσουν τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, της ακαδημαϊκής κοινότητας, μη κυβερνητικών οργανώσεων και οργανώσεων σε επίπεδο κοινότητας στις δραστηριότητες καταπολέμησης της διαφθοράς.

Άρθρο 21

Εθνικές στρατηγικές

Με την επιφύλαξη των υφιστάμενων πολιτικών, κάθε κράτος μέλος θεσπίζει και δημοσιεύει εθνική στρατηγική για την πρόληψη και την καταπολέμηση της διαφθοράς, καθορίζοντας στόχους, προτεραιότητες και αντίστοιχα μέτρα, καθώς και τα μέσα για την επίτευξη των στόχων αυτών. Τα κράτη μέλη επιδιώκουν να διασφαλίζουν ότι η εν λόγω εθνική στρατηγική εκπονείται σε διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών, τους σχετικούς φορείς ή μονάδες που αναφέρονται στο άρθρο 22, ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, ερευνητές και άλλους συμφεροντούχους, και λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες των κρατών μελών και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

Άρθρο 22

Φορείς ή οργανωτικές μονάδες καταπολέμησης της διαφθοράς

1. Προκειμένου να προωθήσουν την καταπολέμηση της διαφθοράς σε κοινή βάση, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τη σύσταση ενός ή περισσότερων φορέων ή οργανωτικών μονάδων που έχουν καθήκον την πρόληψη της διαφθοράς και διαθέτουν την αναγκαία εμπειρογνώσια για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Στα καθήκοντα των εν λόγω φορέων ή οργανωτικών μονάδων μπορούν να περιλαμβάνονται, κατά περίπτωση:
 - α) η αξιολόγηση των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των κρατικών υπαλλήλων, όπως ορίζει το εθνικό δίκαιο·
 - β) παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τους κανόνες διαφάνειας που εφαρμόζονται για τους κρατικούς υπαλλήλους και τις δημόσιες οντότητες·
 - γ) παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τις καταστατικές διατάξεις και τους κανόνες που αφορούν τις συγκρούσεις συμφερόντων στον δημόσιο τομέα·
 - δ) εντοπισμός τομέων ή δραστηριοτήτων που εκτίθενται περισσότερο σε κίνδυνο διαφθοράς·
 - ε) συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές, φορείς ή οργανωτικές μονάδες με καθήκον την καταστολή της διαφθοράς.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι υπάρχουν ένας ή περισσότεροι φορείς ή οργανωτικές μονάδες με καθήκον την καταστολή και τη διερεύνηση της διαφθοράς.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι οι φορείς ή οι οργανωτικές μονάδες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2:
- α) λειτουργούν χωρίς αθέμιτες παρεμβάσεις·
 - β) είναι γνωστές στο κοινό·
 - γ) όταν συντρέχει περίπτωση, λαμβάνουν αποφάσεις ή προβαίνουν σε συστάσεις σύμφωνα με διαφανείς διαδικασίες καθορισμένες με νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις·
 - δ) υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τις κύριες δραστηριότητές τους και τα αποτελέσματά τους.

Άρθρο 23

Πόροι

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ή οι οργανωτικές μονάδες που έχουν καθήκον την καταστολή και την πρόληψη της διαφθοράς διαθέτουν επαρκή αριθμό ειδικευμένου προσωπικού και τους οικονομικούς, τεχνικούς και τεχνολογικούς πόρους που απαιτούνται για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους σε σχέση με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 24
Κατάρτιση

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να παράσχει επικαιροποιημένη κατάρτιση στους κρατικούς υπαλλήλους του ώστε αυτοί να είναι σε θέση να εντοπίζουν διάφορες μορφές διαφθοράς και τους κινδύνους διαφθοράς που μπορεί να προκύψουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και να αντιδρούν εγκαίρως και με τον ενδεδειγμένο τρόπο σε κάθε ύποπτη δραστηριότητα.
2. Με την επιφύλαξη της δικαστικής ανεξαρτησίας και των διαφορών στην οργάνωση των δικαστικών συστημάτων ανά την Ένωση, κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να παράσχει εξειδικευμένη και επικαιροποιημένη κατάρτιση για τις αρχές επιβολής του νόμου και τις δικαστικές αρχές που είναι επιφορτισμένες με ποινικές έρευνες και ποινικές διαδικασίες για αδικήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 25

Προστασία προσώπων που καταγγέλλουν αδικήματα ή συντρέχουν στη διερεύνησή τους

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι η οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 εφαρμόζεται στην καταγγελία των αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 11 της παρούσας οδηγίας και στην προστασία των προσώπων που καταγγέλλουν αυτά τα αδικήματα υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται σε αυτήν.

2. Εκτός από τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι σε κάθε πρόσωπο που καταγγέλλει αδικήματα που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία και καταθέτει αποδεικτικά στοιχεία ή άλλως συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές παρέχονται μέτρα προστασίας, στήριξης και συνδρομής στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 26

Ερευνητικά μέσα

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι αποτελεσματικά και αναλογικά ερευνητικά μέσα είναι διαθέσιμα για τη διερεύνηση ή δίωξη των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία. Όπου αρμόζει, τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν ειδικά ερευνητικά μέσα, όπως εκείνα που χρησιμοποιούνται για την πάταξη του οργανωμένου εγκλήματος ή σε άλλες περιπτώσεις σοβαρών εγκλημάτων.

Άρθρο 27

Δέσμευση και δήμευση

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστήσουν δυνατή την ανίχνευση, τον εντοπισμό, τη δέσμευση και τη δήμευση των οργάνων τέλεσης και των προϊόντων των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στο κεφάλαιο II της παρούσας οδηγίας.

Τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁸ λαμβάνουν τα μέτρα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο του παρόντος άρθρου σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία.

²⁸ Οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/42/oj>).

Άρθρο 28

Ανταλλαγή πληροφοριών

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι χρησιμοποιείται η εφαρμογή δικτύου ασφαλούς ανταλλαγής πληροφοριών (SIENA) της Ευρωπαϊκής για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών επιβολής του νόμου σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/977.

Άρθρο 29

Δικαιώματα των θυμάτων

Με την επιφύλαξη της οδηγίας 2012/29/ΕΕ, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή των σχετικών δικαιωμάτων βάσει του εφαρμοστέου δικαίου στα θύματα αδικημάτων δυνάμει της παρούσας οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων των νομικών προσώπων, κατά περίπτωση, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 30

Δικαιώματα συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού στις διαδικασίες

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα που θίγονται ή ενδέχεται να θίγονται από τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 9 της παρούσας οδηγίας και τα άτομα που έχουν επαρκές συμφέρον ή που υποστηρίζουν ότι επέρχεται προσβολή δικαιώματος, καθώς και μη κυβερνητικές οργανώσεις οι οποίες συμμετέχουν στην καταπολέμηση της διαφθοράς και πληρούν τις απαιτήσεις του εθνικού δικαίου, διαθέτουν τα ενδεικνύμενα δικονομικά δικαιώματα σε διαδικασίες που αφορούν τα εν λόγω αδικήματα, όταν τα δικονομικά αυτά δικαιώματα του ενδιαφερόμενου κοινού αναγνωρίζονται στο κράτος μέλος σε διαδικασίες που αφορούν άλλα ποινικά αδικήματα, για παράδειγμα ως πολιτική αγωγή.

Άρθρο 31

Αναστολή καθηκόντων ή μετακίνηση δημόσιου λειτουργού

Τα κράτη μέλη εξετάζουν το ενδεχόμενο θέσπισης ποινικών, διοικητικών ή πειθαρχικών διαδικασιών βάσει των οποίων είναι δυνατόν να επιβληθεί σε δημόσιο λειτουργό που κατηγορείται για ποινικό αδίκημα που αναφέρεται στην παρούσα οδηγία, όπου αρμόζει, αναστολή καθηκόντων ή προσωρινή μετακίνηση από την αρμόδια αρχή, με τον δέοντα σεβασμό της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας.

Κεφάλαιο IV

Συντονισμός και συνεργασία

Άρθρο 32

Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης

Όταν υπάρχουν υπόνοιες ότι τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία έχουν διασυνοριακό χαρακτήρα, οι αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών εξετάζουν το ενδεχόμενο να διαβιβάσουν τις πληροφορίες που σχετίζονται με τα αδικήματα αυτά στα ενδεδειγμένα αρμόδια θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης.

Με την επιφύλαξη των κανόνων για τη διασυνοριακή συνεργασία και την αμοιβαία δικαστική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις, τα κράτη μέλη, η Ευρωπόλ, η Eurojust, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και η Επιτροπή συνεργάζονται μεταξύ τους, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, για την καταπολέμηση των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία. Η Eurojust παρέχει προς τούτο, κατά περίπτωση, κάθε τεχνική και επιχειρησιακή βοήθεια που χρειάζονται οι αρμόδιες εθνικές αρχές, προκειμένου να διευκολυνθεί ο συντονισμός των ερευνών τους. Η Επιτροπή και η OLAF μπορούν, κατά περίπτωση, να παρέχουν βοήθεια.

Άρθρο 33

Υποστήριξη από την Επιτροπή στα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές τους

1. Η Επιτροπή καταρτίζει επισκόπηση των τομεακών κινδύνων διαφθοράς στην Ένωση και διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών και εμπειρογνομόνων σε ολόκληρη την Ένωση.
2. Μεταξύ άλλων καθηκόντων της, η Επιτροπή, μέσω του δικτύου της ΕΕ για την καταπολέμηση της διαφθοράς:
 - α) διευκολύνει τη συνεργασία και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ επαγγελματιών, εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, εμπειρογνομόνων, ερευνητών και άλλων συμφεροντούχων των κρατών μελών·
 - β) στηρίζει, κατόπιν αιτήματος, όλους τους συμφεροντούχους, και ιδίως τα κράτη μέλη, στις δραστηριότητές τους, με την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών, μη δεσμευτικού υλικού καθοδήγησης και μεθοδολογιών.

3. Η Επιτροπή ενημερώνει τα κράτη μέλη σχετικά με χρηματοδοτικούς πόρους σε επίπεδο Ένωσης που είναι διαθέσιμοι στα κράτη μέλη για την καταπολέμηση της διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων της Ένωσης με τρίτες χώρες για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Άρθρο 34

Συλλογή δεδομένων και στατιστικά στοιχεία

1. Τα κράτη μέλη διαθέτουν σύστημα για την καταγραφή, την παραγωγή και την παροχή ανωνυμοποιημένων στατιστικών στοιχείων για τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 11 της παρούσας οδηγίας.
2. Τα στατιστικά στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα υπάρχοντα στοιχεία, όταν είναι διαθέσιμα σε κεντρικό επίπεδο:
 - α) τον αριθμό των ποινικών αδικημάτων που έχουν καταγραφεί και εκδικαστεί από τα κράτη μέλη·
 - β) τον αριθμό των απαλλακτικών αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των υποθέσεων που απορρίφθηκαν λόγω εκπνοής του χρόνου παραγραφής για το σχετικό ποινικό αδίκημα·
 - γ) τον αριθμό των εξωδικαστικών αποφάσεων για υποθέσεις σχετικές με τα ποινικά αδικήματα των άρθρων 3 έως 11, όταν υπάρχουν τέτοιοι μηχανισμοί σε κράτος μέλος σε οποιοδήποτε στάδιο της σχετικής διαδικασίας·

δ) τον αριθμό των φυσικών προσώπων με προσδιορισμό, εάν είναι διαθέσιμος, του αριθμού των δημόσιων λειτουργών και των υψηλόβαθμων αξιωματούχων, στα οποία:

i) ασκήθηκε δίωξη·

ii) επιβλήθηκε καταδίκη·

iii) επιβλήθηκε πρόστιμο·

ε) τον αριθμό των νομικών προσώπων στα οποία:

i) ασκήθηκε δίωξη·

ii) επιβλήθηκε καταδίκη·

iii) επιβλήθηκε πρόστιμο·

στ) τα είδη και τα επίπεδα των κυρώσεων που επιβλήθηκαν για τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 11·

ζ) τον αριθμό των απονομών χάριτος που σχετίζονται με καταδικαστικές αποφάσεις που αφορούν τα άρθρα 3, 4, 5 και 6.

3. Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν ετησίως και, όπου είναι δυνατόν, έως την 1η Ιουνίου, το αργότερο δε στις 31 Δεκεμβρίου, σε μηχαναγνώσιμο, εύκολα προσβάσιμο και συγκρίσιμο μορφότυπο, τα στατιστικά στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 2 για το προηγούμενο έτος και ενημερώνουν σχετικά την Επιτροπή.

Κεφάλαιο V

Τελικές διατάξεις

Άρθρο 35

*Αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιου 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου
και της σύμβασης περί καταπολέμησης της δωροδοκίας
στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης*

1. Η απόφαση-πλαίσιο αριθ. 2003/568/ΔΕΥ αντικαθίσταται όσον αφορά τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, χωρίς να θίγονται οι υποχρεώσεις αυτών των κρατών μελών σχετικά με την προθεσμία μεταφοράς της εν λόγω απόφασης-πλαίσιου στο εθνικό δίκαιο.

Έναντι των κρατών μελών που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, οι παραπομπές στην απόφαση-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία.

Ειδικότερα, οι παραπομπές στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαίσιου 2003/568/ΔΕΥ νοούνται ως παραπομπές στο κεφάλαιο II της παρούσας οδηγίας.

2. Η σύμβαση περί καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντικαθίσταται όσον αφορά τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία.

Όσον αφορά τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, οι παραπομπές στην εν λόγω σύμβαση νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία. Ειδικότερα, οι παραπομπές στο άρθρο 3 της σύμβασης περί καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης νοούνται ως παραπομπές στο κεφάλαιο II της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 36

Τροποποιήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371

Η οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 τροποποιείται ως εξής:

1) Στο άρθρο 2 παράγραφος 1 προστίθεται το ακόλουθο στοιχείο:

«γ) ως «υψηλόβαθμος αξιωματούχος» νοείται υψηλόβαθμος αξιωματούχος όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2026/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου*+.

* Οδηγία (ΕΕ) 2026/... για την καταπολέμηση της διαφθοράς, την αντικατάσταση της απόφασης-πλασιίου αριθ. 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου και της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L ..., ..., ELI: ...).».

+ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός της οδηγίας που περιλαμβάνεται στο έγγραφο PE-CONS 1/26 (2023/0135(COD)) και να συμπληρωθεί ο αριθμός, η ημερομηνία, ο τίτλος, τα στοιχεία ΕΕ και τα στοιχεία ELI της εν λόγω οδηγίας στην υποσημείωση.

2) Το άρθρο 4 παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι η παθητική και η ενεργητική δωροδοκία στον δημόσιο τομέα, όταν τελούνται εκ προθέσεως, συνιστούν ποινικά αδικήματα.

- α) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «παθητική δωροδοκία στον δημόσιο τομέα» νοείται η πράξη δημόσιου λειτουργού ο οποίος ζητά ή λαμβάνει, άμεσα ή με τη μεσολάβηση ενδιάμεσου, για τον εαυτό του ή για τρίτον, πάσης φύσεως ωφελήματα ή δέχεται υπόσχεση τέτοιου ωφελήματος, προκειμένου να ενεργήσει, ή να παραλείψει να ενεργήσει σύμφωνα με τα καθήκοντά του ή κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, κατά τρόπο που ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.
- β) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «ενεργητική δωροδοκία στον δημόσιο τομέα» νοείται η πράξη προσώπου που υπόσχεται, προσφέρει ή δίνει, άμεσα ή με τη μεσολάβηση τρίτου, πάσης φύσεως ωφέλημα σε δημόσιο λειτουργό, για τον εαυτό του ή για τρίτον, προκειμένου να ενεργήσει, ή να παραλείψει να ενεργήσει σύμφωνα με τα καθήκοντά του ή κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, κατά τρόπο που ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.»

3) Το άρθρο 7 τροποποιείται ως εξής:

α) η παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η μέγιστη ποινή για τον κολασμό των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 και στο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 3, όταν αφορούν σημαντική ζημία ή όφελος, είναι φυλάκιση τουλάχιστον τεσσάρων ετών.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι, όταν η προς τέλεση από τον υπάλληλο πράξη ή παράλειψη δεν συνιστά παράβαση των καθηκόντων του εν λόγω υπαλλήλου, τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 τιμωρούνται με μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών, όταν τα εν λόγω ποινικά αδικήματα αφορούν σημαντική ζημία ή όφελος.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι, όταν η προς τέλεση από τον υπάλληλο πράξη ή παράλειψη συνιστά παράβαση των καθηκόντων του εν λόγω υπαλλήλου, τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 τιμωρούνται με μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον πέντε ετών, όταν τα εν λόγω ποινικά αδικήματα αφορούν σημαντική ζημία ή όφελος.

Η ζημία ή το όφελος που προκύπτει από τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχεία α), β) και γ) και στο άρθρο 4 τεκμαίρεται ότι είναι σημαντική/-ό, όταν η ζημία ή το όφελος υπερβαίνει τις 100 000 EUR.

Η ζημία ή το όφελος που προκύπτει από τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο δ) και υπόκεινται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 τεκμαίρεται πάντοτε σημαντική/-ό.

Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών εάν συντρέχουν άλλες σοβαρές περιστάσεις που ορίζονται στο εθνικό τους δίκαιο.».

β) η παράγραφος 4 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«4. Όταν ένα ποινικό αδίκημα που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο α), β) ή γ) ή στο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 3 αφορά ζημία κατώτερη των 10 000 EUR ή αποκόμιση οφέλους κατώτερου των 10 000 EUR, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν άλλες κυρώσεις αντί των ποινικών κυρώσεων.».

γ) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«6. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 έως 5 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι τα φυσικά πρόσωπα που έχουν τελέσει τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 και 5 της παρούσας οδηγίας μπορούν να υπόκεινται σε επιπρόσθετες ποινικές ή μη ποινικές κυρώσεις ή μέτρα που μπορούν να περιλαμβάνουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 12 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2026/...⁺».

⁺ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός της οδηγίας που περιλαμβάνεται στο έγγραφο PE-CONS 1/26 [2023/0135(COD)].

4) Το άρθρο 8 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 8

Επιβαρυντικές και ελαφρυντικές περιστάσεις

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι η διάπραξη ποινικού αδικήματος που αναφέρεται στα άρθρα 3, 4 ή 5 της παρούσας οδηγίας στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης όπως ορίζεται στην απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση.

Τα κράτη μέλη δύνανται να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι μία ή περισσότερες από τις περιστάσεις που αναφέρονται στα άρθρα 15 και 16 της οδηγίας (ΕΕ) 2026/...⁺ μπορεί, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου, να θεωρούνται επιβαρυντικές και ελαφρυντικές περιστάσεις σε σχέση με τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία.».

5) Το άρθρο 9 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 9

Κυρώσεις κατά νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι νομικό πρόσωπο που υπέχει ευθύνη σύμφωνα με το άρθρο 6 τιμωρείται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές ή μη ποινικές κυρώσεις ή μέτρα.

⁺ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός της οδηγίας που περιλαμβάνεται στο έγγραφο PE-CONS 1/26 [2023/0135(COD)].

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι οι κυρώσεις ή τα μέτρα για τα νομικά πρόσωπα που υπέχουν ευθύνη δυνάμει του άρθρου 6 της παρούσας οδηγίας περιλαμβάνουν πρόστιμα ποινικού ή μη ποινικού χαρακτήρα, το ύψος των οποίων είναι ανάλογο προς τη βαρύτητα των πράξεων και προς την ατομική, οικονομική και άλλη κατάσταση του εκάστοτε νομικού προσώπου, και μπορούν να περιλαμβάνουν άλλες ποινικές ή μη ποινικές κυρώσεις ή μέτρα αναλογικά προς τη βαρύτητα των πράξεων, όπως τα αναφερόμενα στο άρθρο 14 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2026/...⁺.

Στον βαθμό που τα νομικά πρόσωπα υπέχουν ευθύνη βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας, για τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφοι 2 και 3 της παρούσας οδηγίας, εφαρμόζεται το άρθρο 14 παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2026/...⁺».

6) Το άρθρο 12 τροποποιείται ως εξής:

α) οι παράγραφοι 2, 3 και 4 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστήσουν δυνατή τη διερεύνηση, τη δίωξη, την εκδίκαση και την έκδοση δικαστικής απόφασης όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3, στο άρθρο 4 παράγραφος 1 και στο άρθρο 5 και τιμωρούνται με ανώτατη φυλάκιση τουλάχιστον τεσσάρων ετών, για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών από την τέλεση του ποινικού αδικήματος.

⁺ ΕΕ: να προστεθεί στο κείμενο ο αριθμός της οδηγίας που περιλαμβάνεται στο έγγραφο PE-CONS 1/26 [2023/0135(COD)].

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν προθεσμία παραγραφής μικρότερη των πέντε ετών, αλλά όχι μικρότερη των τριών ετών, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω προθεσμία μπορεί να διακοπεί ή να ανασταλεί σε περίπτωση συγκεκριμένων πράξεων .
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστήσουν δυνατή τη διερεύνηση, τη δίωξη, την εκδίκαση και την έκδοση δικαστικής απόφασης όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφοι 2 και 3 και τιμωρούνται με ανώτατη φυλάκιση τουλάχιστον τεσσάρων ετών, για περίοδο τουλάχιστον οκτώ ετών από την τέλεση του ποινικού αδικήματος.».

β) προστίθενται οι ακόλουθες παράγραφοι:

- «5. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 4, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν προθεσμία παραγραφής μικρότερη των οκτώ ετών, αλλά όχι μικρότερη των πέντε ετών, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω προθεσμία μπορεί να διακοπεί ή να ανασταλεί σε περίπτωση συγκεκριμένων πράξεων .
6. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να προβλέψουν προθεσμία παραγραφής τουλάχιστον πέντε ετών από την ημερομηνία της οριστικής καταδίκης για ποινικό αδίκημα που αναφέρεται στο άρθρο 3, στο άρθρο 4 παράγραφος 1 και στο άρθρο 5, η οποία επιτρέπει την εκτέλεση των ακόλουθων κυρώσεων που επιβάλλονται μετά την εν λόγω καταδίκη:
 - α) ποινής φυλάκισης άνω του ενός έτους, ή εναλλακτικά

- β) ποινής φυλάκισης για ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών.
7. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 6, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν προθεσμία παραγραφής μικρότερη των πέντε ετών, αλλά όχι μικρότερη των τριών ετών, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω προθεσμία μπορεί να διακοπεί ή να ανασταλεί σε περίπτωση συγκεκριμένων πράξεων.
8. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να προβλέψουν προθεσμία παραγραφής τουλάχιστον δέκα ετών από την ημερομηνία της τελικής καταδίκης για ποινικό αδίκημα που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφοι 2 και 3, η οποία επιτρέπει την εκτέλεση των ακόλουθων κυρώσεων που επιβάλλονται μετά την εν λόγω καταδίκη:
- α) ποινής φυλάκισης άνω του ενός έτους, ή εναλλακτικά
- β) ποινής φυλάκισης για ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών.
9. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 8, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν προθεσμία παραγραφής μικρότερη των δέκα ετών, αλλά όχι μικρότερη των πέντε ετών, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω προθεσμία μπορεί να διακοπεί ή να ανασταλεί σε περίπτωση συγκεκριμένων πράξεων.».

Άρθρο 37

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία το αργότερο ... [24 μήνες από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας].

Ωστόσο, για τις υποχρεώσεις του άρθρου 20 παράγραφος 5 και του άρθρου 21, τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για με τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία το αργότερο ... [36 μήνες από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας].

2. Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής αυτής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.
3. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που καλύπτει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 38

Αξιολόγηση και υποβολή εκθέσεων

1. Η Επιτροπή υποβάλλει, έως ... [τέσσερα έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, στην οποία αξιολογεί τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία.

2. Η Επιτροπή υποβάλλει, έως ... [έξι έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, στην οποία αξιολογεί την προστιθέμενη αξία της παρούσας οδηγίας όσον αφορά την καταπολέμηση της διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης του άρθρου 7 και της εφαρμογής του από τα κράτη μέλη. Η έκθεση καλύπτει επίσης τον αντίκτυπο της παρούσας οδηγίας στα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες. Με βάση την αξιολόγηση αυτήν, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση, εάν είναι αναγκαίο, σχετικά με τη συνέχεια που ενδείκνυται να δοθεί.

Άρθρο 39

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 40

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

....

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος